

7 (132) лише 2014 рік

Видання
Полтавської єпархії
Української Православної Церкви

ПОЛТАВСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Засновано в 1864 р.
і відновлено в 2002 р. під назвою
«ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ»

З благословення
Високопреосвященнішого Филипа,
митрополита
Полтавського і Миргородського

Трохи схилена голова, теплий, з проникливою іскринкою, погляд примружених очей, тихий голос — і надзвичайно ясна, відточена думка... Таким запам'ятали ми свого Блаженнішого архіпастиря Митрополита Володимира.

Але зримий образ завжди стає цілісним, завершеним, виразнішим у світлі конкретних подій, звершених справ, вчинків, навіть на перший погляд незначущих. За 78 років, що Господь судив прожити Блаженнішому Владиці, багаж його праць, видимих сторонньому оку — в рамках послуху на різних посадах, від бібліотекаря семінарії і секретаря єпархіального управління до Предстоятеля Церкви, чималий, у період же Первосвятительства, можна сказати, — непідйомний для людини. Утім, що для людей неможливе, можливе для Бога. Сила Божої благодаті очевидно зміцнювала й направляла служителя Божого престолу.

Спаситель навчає розпізнавати суть діяльності людей по плодах: «Так усяке дерево добре приносить і плоди добрі, а зле дерево приносить і плоди лихі» (Мф. 7: 17). Найголовнішим плодом діяльності Митрополита Володимира, безумовно, є зростання древа Христової Церкви на теренах України.

Нагадаємо лише, як розквітло це дерево за 22 роки під управлінням архіпастиря: у 1992 році в Українській Православній Церкві було 11 єпархій і 20 архієреїв, тепер 45 єпархій та 74 архієреї; у 1992 році налічувалось близько 5 тисяч парафій, нині понад 12,5 тисячі; у 1992 році діяли 28 монастирів, тепер понад 200. У 1992 році в Українській Православній Церкві була одна Духовна академія і три семінарії, нині — 20 Духовних навчальних закладів, в яких навчається понад 3000 студентів. При більшості храмів діють недільні школи. У загальноосвітніх школах України поширюється викладання основ християнської етики та основ православної культури, у вузах відкриваються богословські факультети. Впродовж цього періоду Священним Синодом

Початок вічності...

*Світлій пам'яті
Предстоятеля Української Православної Церкви
Блаженнішого Митрополита Київського
і всієї України Володимира*

Української Православної Церкви в лику святих прославлено 260 подвижників благочестя, серед яких — святителі Петро Могила і Лука (Войно-Ясенецький), преподобні Лаврентій Чернігівський та Амфілохій Почаївський, Іоанн Святогірський і Іона Київський, встановлено Собори місцевих святих, зокрема й Полтавських, і новомучеників ХХ сторіччя. Минулі два десятиліття, безперечно, увійдуть в історію і як десятиліття відновлення з руїн тисяч храмів. Українська Православна Церква є частиною

світового Православ'я — Єдиної Святої Соборної і Апостольської Церкви Христової. Ця єдність підтверджується і постійно підтримується через братське і Євхаристичне спілкування з помісними Православними Церквами.

Але ці справи явні, цей плід добрий не міг би вродити на дереві без коріння. Віра і молитва, внутрішнє духовне життя є корінням зовнішнього. Блаженніший Владика стояв у молитві за весь народ. Однак навіть знаючи це, не можемо знати найзаповітнішого — Таємна

Вечеря з Господом відбувається в серці людини непоказово. Ми ж іноді спроможні бачити лише відсвіт її, лише ледь вгадувати сокровенне.

Відтак не намагаймося зазирнути за завісу потаємного, принаймні нічого не будемо додумувати, а згадаємо окремі штрихи життя новопреставленого Владики, відкриті світу або самим Блаженнішим про себе, або іншими людьми, яким дано було побачити, підмітити і запам'ятати.

Закінчення на с. 2–3.

У номері:

Слава Господня і шлях для людства

Преображення Господнє служить прообразом і початком нашого преображення

с. 7

«У пошуках миру в суспільстві люди повинні відшукати мир у своєму серці»

Відповіді Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа на актуальні питання на прес-конференції у прес-центрі «Новини Полтавщини»

с. 8-9

Світло для світу

У православному таборі діти стають м'якшими, стають ніби віск, із якого вмілий майстер може виліпити красиву свічу...

с. 10-11

К летописи полтавского храма святых апостолов Петра и Павла

История жизни протоиерея Макария Рыбальченко

с. 12-13

**ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО
ВОСКРЕСЕНСЬКОГО
КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ
МІСТА ПОЛТАВИ**

Р/р 260021053001
у філії Полтавського
регіонального управління
ВАТ банк «Фінанси та Кредит»
МФО 331832, код 26304890

Сердечно
дякуємо всім
відомим
і не відомим
благодійникам!

Початок вічності...

Закінчення. Початок на с. 1.

Вдома

Майбутній Митрополит був молодшою дитиною в родині, де виховували ще трьох синів. «Дівчаток у нас в родині не було, і мамі важко доводилося, — розповідав Блаженніший. — У мене був “послух” прибирати, допомагати готувати. Інший раз і не хотілося, а мама говорила: “Тобі це знадобиться”. Ці слова я згадав у Женеві. Колеги попросили мене приготувати український борщ, я згадав мамині слова і рецепт».

«Скільки пам'ятаю себе, у батьківській оселі в селі Марківці на Хмельниччині завжди жевріла лампадка в Божому куті, — згадував Блаженніший. — Мої батьки Маркіян Арсенович і Феодосія Іванівна, як і більшість з їхнього покоління, були людьми віруючими, поєднували віру в Бога з нелегкою селянською працею. І образи в селянських хатах нікого не дивували навіть у роки атеїстичних гонінь. Хоча були й такі, які викидали ікони на смітник або палили. У нашій сім'ї кожен день починався з короткої молитви біля образів Божих, і ми, діти, бачачи, як моляться батьки, і самі вдавалися до молитви перед початком кожного дня».

«Ми ходили в храм разом з батьками. Мама, якщо до вечора не дуже втомлювалася, читала нам Євангеліє. Тато навіть старостою храму був. Вся сім'я дотримувалася постів. Жили дружно. Мама знала багато пісень, і церковних, і світських. Іноді співала і плакала над сюжетом, і я разом з нею».

«Навпроти нашого будинку, на іншому березі Бугу, стоїть Спасо-Преображенський монастир, в якому мене хрестили. Там жила сліпа схимонахиня Архелая. І якось у 1943 році мама привела мене до церкви. Черниця поклала руку мені на голову і маму взяла за руку, а потім каже: “Раба Божа, не турбуйся, з цього хлопчика буде толк — він стане священиком”».

«Десь у четвертому класі я пішов пономарити. Був у церкві священик старенький, Царство йому Небесне, протоієрей Сільвестр, який навчив мене читати церковнослов'янською, розбиратися в богослужінні, в церковному статуті, — все це досить складні речі, складні особливо для тих, хто не співав на криласі, не прислужував у вівтарі, — так просто досягнути все це буває нелегко. Отець Сільвестр першим прищепив мені любов до поезії, читання книг, навчив багатьох чеснот».

«Бажання стати священиком з'явилося у мене з перших днів мого усвідомленого перебування в храмі... Але найяскравішим, мабуть, враженням став арешт нашого настоятеля на першому тижні Великого посту, під час читання Покаянного канону. Прийшли люди в шкірянках прямо посеред служби, сказали батюшці: “Збирайся”. А він покликав мене і благословив дочитувати канон. Більше ми його не бачили».

Іще про одну пам'ятну зустріч побіжно згадував Владика: школярем він ходив із друзями до преподобного Лаврентія Чернігівського. Тоді старець сказав дітям, вказавши на Володимира: «Поступіться дорогою митрополиту». «Він ласкаво приймав мене, говорив святі слова: “Більше молися, терпи і кріпись. Тебе чекають у житті випробування. Будеш на Київській кафедрі”, — розповідав Митрополит. — Відверто кажучи, я здивувався таким словам. Мені, сільському підліткові, у той час не уявлялося, що це таке».

Навчання

По закінченні школи Віктор Сабодан поїхав поступати до Одеської Духовної семінарії. «Вийшовши з перона, я побачив недалеко від вокзалу сріблясті куполи. Увійшов у храм, став розглядати його оздоблення,

Майбутній Владика з мамою Феодосією Іванівною і старшим братом.

ікони. Особливо мене зацікавив образ Богородиці чудового письма: очі Пречистої так і проникали в душу. В цей час до мене підійшла жінка і сказала: “Бачу, ти чогось просиш у Бога. Буде тобі... Матір Божа допоможе”. І вклала в мою долоню маленький золотий образок Богородиці. Ось такі чудові знаки зустріли мене перед тим, як стати на шлях духовної освіти... Той золотий образок був маленькою Казанською іконою. І я розцінив це як благословення».

А тим часом вдома розгоралися страсті. «Директор школи зібрав збори, і всім колективом вирішили їхати до батьків. Приїхали, почали лякати: “Семінарія — це не проста річ! Від неї і до Америки недалеко! Це підриг СРСР!” Мама терпіла-терпіла, а потім узяла кочергу і розійшлася: хто з атеїстів від неї через двері тікав, а хто і через вікно. А ректору семінарії прислали такого листа з сільради, що він викликав мене і сказав: “Тобі треба збиратися додому”. Я упросив його хоч два місяці повчитися, але у результаті залишився до кінця».

«В Одесі, коли я вступив до Духовної семінарії, мене призначили завідувачим бібліотекою. Там були чудові книги, особливо з літератури, історії і богослов'я. Так я три роки майже не виходив із бібліотеки. Читаючи історію, зрозумів, що не можна наполягати, що це добре, а це погане. Так було, і з історії нічого не викреслити».

Улюбленою книгою Блаженнішого, за його зізнанням, стало «Добролюбіє»: «Це зібрання творів усіх святих отців. Можна прочитати її і бути в курсі всієї історії Церкви. А серед авторів дуже люблю Лесю Українку, Івана Франка, Тараса Шевченка. Ця любов іще з дитинства. А от Гоголя, наприклад, я читав іще зовсім хлопцем, і особливого захоплення не було. Нещодавно ж перечитав його твори, і вони мені здались зовсім іншими — більш духовними, більш зрілими, навіть якимись пророчими. З роками змінюється сприйняття». З художньої літератури Владика любив також твори Достоевського і Тичини.

«Його рідний брат був священиком Чернігівської єпархії, коли я там служив, — розповідав Митрополит Володимир про брата українського поета. — Ми дуже багато говорили, він був проста людина, але дуже підкуповував своїм глибиною, без претензії, розумінням життя. Ми часто спілкувалися».

«Під час мого навчання в Одеській семінарії єпархіальним архієресем був приснопам'ятний митрополит Одеський і Херсонський Борис (Вік), у якого я прислужував у роки навчання в семінарії, а потім під час приїздів до Одеси в період

Віктор Сабодан.

навчання в Ленінградській Духовній академії. Цей чоловік був глибоко церковним, мав музичні здібності, чудовий голос. У своєму житті я знав двох архієреїв, які мали чудові голоси і були наділені музичними здібностями, — приснопам'ятних Патріарха Пімена і митрополита Бориса. Ці два Владики нікого не залишали байдужими своїми богослужіннями. Крім того, ці глибоко духовні особистості служили кращим прикладом для учнівської молоді й багато чого могли навчити тих, хто хотів у них навчитися і був готовий прийняти те, що вони могли дати».

Початок служіння

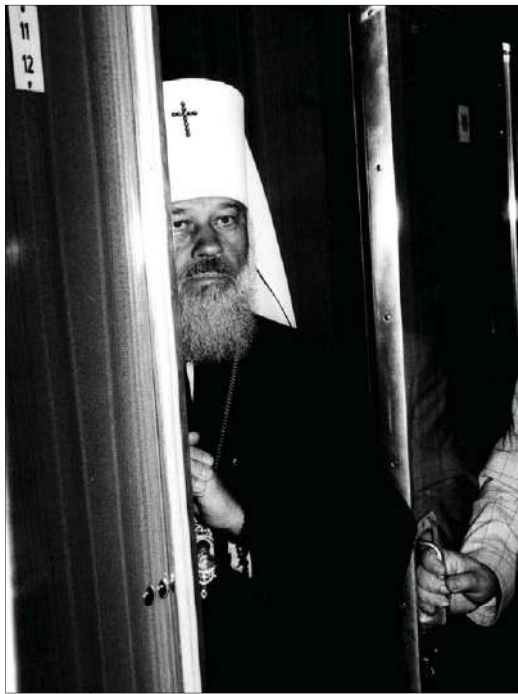
Коли Віктор уже закінчив Духовну академію, його мама Феодосія Іванівна переживала про долю сина й побачила незвичайний сон: «Вона розповідала потім, що приснилося їй, ніби вона їде до храму, який стоїть на горі, та ніяк не може дійти, ноги ніби важкі. Але все ж дійшла і побачила Саму Богородицю, лице Її було приховане під покровом, але мама знала, що це Матір Божа. Схилилася мама біля Її ніг і слізно запитала, чи її син стане священиком. І почувла тиху відповідь і відчула дотик Її долоні: “Вже батюшка. Втішайся...”»

«Я ніколи не сумнівався у виборі життєвого шляху, — говорив Блаженніший. — У мене не було внутрішніх борінь і шукань. Переді мною стояв інший вибір — приймати чернецтво чи одружуватися. Але і тут Господь все вирішив за мене...» (наречена Блаженнішого жила в його рідному селі, але в юному віці померла. — *Ред.*)

Після чернечого постригу духовним наставником ієромонаха Володимира, названого на честь святого рівноапостольного князя, став преподобний Кукша

Перед престолом Божим.

У вагоні при в'їзді в Київ 20 червня 1992 року.

Одеський, на той час духівник Свято-Успенського чоловічого монастиря. Багато людей ішли до нього за духовною порадою, а він, не чекаючи пояснень, уже зустрічав їх з потрібною відповіддю. Частіше зустрічав по імені, хоча бачив уперше. Незадовго до смерті старець Кукша подарував майбутньому Предстоятелю УПЦ свої чотки.

«З Божою допомогою обставини життя склалися якось самі собою, — згадував Митрополит Володимир, — я ніколи не шукав кар'єри, бажав бути сільським священником, щоб у спокої молитися і допомагати в цьому іншим. Але Промислом Божим мені був уготований інший шлях: незабаром я став ректором Одеської Духовної семінарії; одночасно митрополитом Одеським і Херсонським Борисом був призначений настоятелем Хрестового храму на Французькому бульварі в Одесі. Це був митрополичий храм (ставропігійний), де мені довелося осягати парафіяльне життя. Все мені дуже подобалося, до виконання своїх обов'язків я ставився з радістю і великою увагою. Що було важким — це сповідувати. Майже відразу після висвячення мені довелося зануритися в парафіяльне життя, і сповідувати потрібно було постійно. Під час Великого посту було особливо тяжко. Іноді після сповіді бував такий стан, ніби мене облили якоюсь клейкою рідиною і я ніяк не можу отямитися. Пізно повертаючись у келію після всеношної (коли після служби ще довго тривала сповідь), я просто був у замішанні, тому що багато гріхів, у яких люди каються, я не міг вмістити у своїй свідомості, я просто не знав про них, ніколи в селі навіть не чув нічого подібного. З часом так склалося, що я став рідше сповідувати, особливо будучи вже єпископом. Відповідальна сповідь робить зрозумілими і очевидними слова молитви в требнику — дивись, ти прийшов у лікарню, не йди не зціленим, а зцілитися грішній людині потрібно, і це можливо тільки покайням. Священнику ж, у свою чергу, слід запастися терпінням, знаннями та досвідом для того, щоб понести важкий труд, пов'язаний зі сповіддю і відпущенням гріхів. Про це ми багато говорили з митрополитом Борисом, зі старцями, що подвизалися колись на Святій Горі Афон, прийшли збирати пожертви, але їх застала революція і вони залишилися в Одеському чоловічому монастирі — це були дуже навчені старці».

«Потрібно прислухатися до думки духовно досвідчених людей, але при цьому пам'ятати, що наше життя проживати потрібно нам, — говорив через багато років Митрополит Володимир. — І щоб розуміти поради, треба намагатися жити згідно з Божественними заповідями, намагаючись щоразу в складних життєвих обставинах робити вибір на користь добра. І сподіватися не тільки на себе, але і на Бога, на Його благодатну допомогу».

121-й Митрополит Київський

Пройшовши шлях духовного змужніння на різних церковних послухах, після смерті Патріарха Пімена в 1990 році митрополит Володимир став одним із трьох кандидатів на Патріарший Престол — за кількістю голосів він поступився лише митрополиту Ленінградському і Новгородському Алексію. А через два роки, 27 травня 1992 року, Собор архієреїв УПЦ, який проходив у Харкові, більшістю голосів обрав митрополита Володимира Предстоятелем на Київську кафедру.

«Я не був на Архієрейському Соборі в Харкові... Я був у Фінляндії на богословській конференції. Після Архієрейського Собору мені зателефонували і запитали, чи маю бажання і чи приймаю архієрейське рішення та постанову. Хай буде воля Божа — я нічого не вибирав і ні від чого не відмовлявся».

Київ зустрів свого Предстоятеля тріумфом вірян, церковним розколом і тиском влади.

Це був складний час і для становлення України, і для Церкви, про тодішні обставини Первосвятитель згадував: «Було багато проблем, але найстрашніше — ненависть до братів». І постійно наставляв: «Поспішайте, люди добрі, робити добро. Є одна непорушна істина, яку потрібно зрозуміти. У Церкві немає “своїх” і “чужих”, “чорних” і “білих”, а є Христос, і Він кликав і кличе всіх».

Водночас було багато приводів для радості: «Багато радісного було. Найприєм-

ніше — коли дозволили відкрито проповідувати, перестали забороняти. Радісно було, коли з таким трудом було видобуто дозвіл на реєстрацію православних громад, коли наш молодіжний рух почав розвиватися. Радісна поява єпархій — поділ великих, тому що стільки людей прийшло до Церкви, збільшилися кількість священнослужителів, множилися єпархії, монастирі. І це продовжується, слава Богу».

«У першу чергу ми повинні вірити Богу, Його слову, Його Євангелію, де викладені всі принципи Його вчення, щоб людина, живучи на землі, пройшла школу і приготувала себе до життя вічного. Немає віри — немає пізнання Бога. Адже Бог дав людині віру, і “хто увірує й охреститься, буде спасений”. У різні часи були свої проблеми, випробування. І будуть вони довіку. Будуть мученики, які свідчать про віру в Христа і про Христа, і будуть сповідники. Часи різні бувають, але Бог один. Шляхи можуть бути різні, але всі повинні приводити до Нього».

У простоті серця

Якось на поставлене запитання: «Чи задоволені пройденим шляхом?» Блаженніший відповів: «Шляхом задоволений, не задоволений собою дуже часто».

Проте співробітники Його Блаженства захоплювалися своїм керівником.

Від початку Предстоятельства Його Блаженства виходила церковна «Православна газета». «Характерно, що Митрополит Володимир по суті був головним редактором видання, — розповідали журналісти. — Він терпляче надиктовував

інформаційну шпальту свого служіння і прийомів, зустрічей, тримав у пам'яті прізвища, імена, дати, підбирав проповіді та ілюстрації. Майже кожен номер він пропонував вірші своїх духовних чад, з якими листувався. Шпальти верстки газети він вичитував сам, вносив правки, турбувався і про поліграфічний рівень... Можна було лише дивуватися його працездатності. О 9-й ранку він уже сидів за письмовим столом свого робочого кабінету, розбирав пошту, знайомився зі світською пресою і займався журналістикою. І зовсім не тому, що він не довіряв нам, журналістам. По суті, Його Блаженство вчив нас працювати на благо Церкви. При цьому ніякої повчальності, чудове почуття гумору...

Одного разу він шукав якийсь документ для друку в газеті. Він довго і терпляче переглядав стоси паперів, аж стало ніяково так довго затримувати Предстоятеля.

— Владико, може, обійдемося загальним посиланням на документ? — запропонували ми, дивлячись на безрезультатні пошуки.

— Ні, — посміхнувся він, — біса потрібно осоромити.

І біс був осоромлений: документ знайшовся.

Пригадується такий епізод. Після однієї зі служб на київському приході він попросив переглянути шпальти «Православної газети», які не встиг прочитати напередодні. І прямо у вівтарі став уважно читати. Читав Його Блаженство швидко, залишаючи на полях редагування своїм бісерним почерком чорною чорнильною ручкою».

Хто добре знав Владика, кажуть, що він ніколи не підвищував голосу, не стукав кулаками, ніколи не промовляв злих слів, не йшов на компроміс із совістю і при цьому мав чимало друзів.

Владика ніколи не окунався у проруб на свято Хрещення Господнього, але завжди благоговів у момент освячення вод. Він не знав іноземних мов і не вмів грати на скрипці і про це жалкував. Він не мав мобільного телефону і не мав особистої охорони, кажучи, що його охороняють ангели. Він забороняв своєму оточенню відгороджувати його від людей і завжди був простий і доступний у спілкуванні. В одному з інтерв'ю розповідав: «Щодня приходять до 20 осіб. Просять грошей. Той їхав — не дійхав, той їхав — переїхав... Інший раз не витримую, кажу: “Проси вже прямо випити”, у відповідь: “Ні, ну це теж...”». Є люди дуже бідні, є ті, хто просить допомогти матеріально на операцію. Є копійка — даю, ні — молюся».

Унікальне зібрання ікон, книг та інших церковних раритетів Блаженніший заповів музею Київської Духовної академії.

Владика писав вірші й любив піші прогулянки. У поїздках любив слухати акафіст святителю Миколаю у виконанні хору Іонинського монастиря. Іноді відпочивав із вудкою в руках. На прохання розповісти про найбільшу виловлену рибу якось відповів: «Краще розповім про ту, яку не зловив. Це було під Сергієвим Посадам в одне зі свят, і інших рибалок дуже багато було. Кльонула в мене велика рибина, але зірвалася з гачка, і з усіх боків поспішалося: “Старий дурень! Водити треба було! Водити!”» (сміється, був тоді у цивільному. — *Ред.*)

Блаженніший бачив кольорові сніги і мріяв — «щоб Бог, якщо визначить мені жити і працювати, був би до мене милостивий та допомагав би мені дійти свій шлях до кінця. А я, в свою чергу, буду докладати всіх зусиль, щоб допомогти іншим людям». Він любив свою Батьківщину — і малу, і велику — як дар Божий і не тільки словом, а й своїм ставленням навчав: «Люди повинні знати, що є Батьківщина, і вона у нас прекрасна. І що перебування на землі може бути прекрасним. Але є продовження нашого життя на небі. І заради цього продовження треба жити християнським життям зараз, щоб успадкувати життя вічне».

Вічна і вдячна пам'ять Блаженнішому Митрополиту Володимиру!

З мамою.

Недільна Літургія архієрейським чином

✙ У неділю другу після П'ятидесятниці, 22 червня, в день пам'яті всіх святих землі нашої, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив служіння пізньої Літургії за чином Іоанна Златоуста в Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Василій Цюлка, секретар-референт митрополита протоієрей Миколай Довганич, протодиякон Александр Дубовий.

За богослужінням молилися про мир і подолання міжусобної брані на Україні.

Відбулись збори благочинних та представників приходів єпархії

✙ У приміщенні Духовно-просвітницького центру митрополит Полтавський і Миргородський Филип провів 25 червня збори благочинних та представників приходів єпархії.

Високопреосвященніший Владика розповів духовенству про важливі для Української

Православної Церкви події. Було обговорено питання сьогодення Полтавської єпархії. Зокрема до відома благочинних доведено інформацію про роботу православних дитячих таборів відпочинку «Орлятко» в місті Карлівка та «Псьол» в селі Яреськи Шишацького району, до яких на благодійній основі

запрошуються діти зі східних регіонів України — Донецької та Луганської областей.

У ході наради йшлося і про надання допомоги сім'ям біженців, що є святым християнським обов'язком. Відтак у благочинних і на приходах єпархії буде приділено особливу увагу людям, які приїхали зі східних регіонів.

Високопреосвященніший митрополит Филип звершив Божественну Літургію у день свого народження

✙ У день свого народження 2 липня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну Літургію за чином Іоанна Златоуста в Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Його Високопреосвященству співслужили представники духовенства Полтавської єпархії.

Звертаючись до вірян, Владика щиро подякував усім за спільну молитву і закликав піднести свої молитви до Господа, щоб Він послав довгоочікуваний мир, спокій, злагоду на нашу українську землю.

Єпархіальна хроніка

22 червня проведено збори волонтерів центру «Благо», який діє з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії. Протягом червня волонтери передавали речі малозабезпеченим людям і пацієнтам двох відділень обласної психіатричної лікарні; прибирали території храму святого апостола Андрія Первозваного, Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря, Свято-Троїцького Великобудушанського монастиря; відвідували людей похилого віку в Горбанівському геріатричному пансіонаті та дітей, що лікуються в Полтавському протитуберкульозному диспансері; збирали і передали посилки із засобами гігієни до Чернігівської колонії

№44 та Крюківської колонії №65; з нагоди Міжнародного дня захисту дітей організували свято для вихованців недільної школи при храмах святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії і святого апостола Андрія Первозваного, для дітей, які перебувають у Полтавському протитуберкульозному диспансері та у відділенні №9 психіатричної лікарні імені О. Ф. Мальцева.

24 червня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, вихованці недільних шкіл, що діють при храмі преподобного Серафима Саровського та святого апостола Андрія Первозваного, здійснили паломницьку мандрівку до храму святого Миколая, що в селі Мильці Полтавського району, та до

джерела Горбанівської ікони Божої Матері.

Біля храму святого Миколая священники Андрій Твердохліб та Константин Фисун разом із дітьми і батьками помолилися про мир в Україні та розповіли цікаві факти з життя святителя Миколая і про храм, який іще тільки будується.

Далі всі разом вирушили до джерела Горбанівської ікони Божої Матері. Під час коротких зупинок для відпочинку отець Константин організував змагання зі швидкості розкладання похідних наметів та орієнтування на місцевості. Діти залюбки пройшли весь шлях пішки, досліджуючи довколишні місцини та збираючи дорогою польові квіти.

Діставшись джерела, всі разом помолилися перед Горбанівською іконою Божої Матері, а священники розповіли дітям історію цього святого місця.

По обіді юні паломники виїхали додому з гарними враженнями та букетами польових квітів для мам.

27 червня, з благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського, у селищі Велика Багачка відбувся молебень за Україну і український народ з нагоди Дня Конституції України.

Очолив молебень благочинний Великобагачанського округу Полтавської єпархії протоієрей Василій Фазан.

На молебні були присутні клірики Великобагачанського району, а також представники адміністрації та різних державних установ.

У словах проповіді отець благочинний закликав людей возносити свої молитви за мир та добробут нашої держави і нагадав, що в усіх храмах

благочиння за кожним богослужінням звершується молитва за мир в Україні та послідування про примноження любові й про викорінення ненависті та всякої злоби.

27 червня у Полтаві з нагоди Дня Конституції України відбулося урочисте покладання квітів до пам'ятників Т. Г. Шевченку та українським загиблим козакам.

У заході взяли участь голова облдержадміністрації Віктор Бугайчук, голова обласної ради Петро Ворона, державні службовці, працівники органів місцевого самоврядування, депутати, представники громадськості, студенти.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, участь в урочистому покладанні квітів узяв секретар єпархії протоієрей Михайл Волошук.

Звершено заупокійну Божественну Літургію за Митрополитом Володимиром

✠ У 4-ту Неділю після П'ятидесятниці, в день пам'яті Володимирської ікони Божої Матері, 6 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив заупокійну Божественну Літургію за спочилим Предстоятелем Української Православної Церкви Блаженнішим Митрополитом Володимиром. Його Високопреосвященству співслужили клірики Макаріївського собору.

Після заамвонної молитви Високопреосвященніший Владика Филип закликав священнослужителів і мірян молитися за упокій душі новопrestавленого Блаженнішого Митрополита Володимира.

За Божественною Літургією архієрей висвятив у священника

диякона Андрія Овсія. Високопреосвященніший Владика привітав ієрея Андрія з хіротонією та побажав, щоб Господь обдарував його щедро Своєю милістю на непростому і відповідальному шляху пастирського служіння.

Після Літургії Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип і духовенство собору звершили за новопреставленим Блаженнішим Митрополитом Київським і всієї України Володимиром заупокійну літію.

Предстоятель Української Православної Церкви Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир відійшов до Господа у суботу 5 липня на 79-му році життя.

Всеношне бдіння в Макаріївському кафедральному соборі

✠ Напередодні дня вшанування Володимирської ікони Божої Матері, 5 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у співслужінні соборного кліру звершив всеношне бдіння у Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Престольне свято Петро-Павлівського храму на Дублянщині

✠ У день, коли Церква прославляє святих славних і всехвальних Первоверховних апостолів Петра і Павла, 12 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну Літургію в Петро-Павлівському храмі Полтави на Дублянщині. У період атеїстичної влади Петро-Павлівський храм був одним із трьох діючих у Полтаві, тому його дуже люблять мешканці міста.

Розділити молитовну і Євхаристичну радість зі своїм архіпастирем з усього міста

прибули парафіяни, чимало з них приступили в цей день до Святої Чаші.

Високопреосвященнішому Владичі співслужили клірики храму протоієрей Андрій Сімон і священник Стефан Водяник, а також духовенство інших міських храмів.

По завершенню богослужіння віруючі пройшли навколо храму хресним ходом. Після цього Владика звершив традиційне для Полтавської єпархії освячення «початків плодів» (фруктів, які досягають до цього часу).

Єпархіальна хроніка

30 червня та 1 липня відбулося урочисте вручення дипломів випускникам факультетів економіки і менеджменту та фінансів і обліку Полтавського університету економіки і торгівлі. У святковій атмосфері юнаки та дівчата отримали дипломи за освітньо-кваліфікаційним ступенем «магістр».

На врученні до випускників звернулись зі словами настанови на самостійне доросле життя перший проєктор університету Микола Єгорович Рогоза, декани факультетів та секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук. Отець Михаїл побажав випускникам гідно використати свої знання та не забувати звертатися до Бога за допомогою і віддячувати Йому, коли отримують милості Всевишнього.

По закінченні урочистого акту за традицією на добру пам'ять було зроблено спільну фотографію.

11 липня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, настоятелем Свято-Серафимівського храму протоієреєм Михаїлом Волощуком та духівником недільної школи ієреєм Константином Фисуном за допомогою батьків, вихователів, волонтерів було організовано дитячий похід «У пошуках скарбів». Його учасниками стали вихованці недільних шкіл Свято-Серафимівського, Свято-Андріївського храмів, храму мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії, а також діти центру соціально-психологічної реабілітації «Любисток».

Щоб знайти скарби, учасникам потрібно було пройти випробування: уміти орієнтуватися на місцевості, відповісти на ряд запитань та виконати низку завдань інтелектуального характеру, врятувати свого товариша в надзвичайній ситуації, переправитися через річку тощо.

У подоланні різного роду перешкод, що раз по раз виникали перед дітьми, допомагали батьки, вихователі, волонтери.

Похід завершився відвіданням храму святих апостолів Петра і Павла, що на Дублянщині, де діти й дорослі вклонилися святиням та розділили спільну трапезу.

При Духовно-просвітницькому центрі Свято-Миколаївського собору міста Комсомольська завершив свою

роботу дитячий оздоровчий табір.

Цього року табір працював у дві зміни: в першу займалися з дітьми віком від 7 до 12 років, у другу — з підлітками та юнню від 14 до 18 років. У таборі були вихованці Духовно-просвітницького центру, а також діти з загальноосвітніх шкіл міста, в яких викладається предмет «Біблійна історія та християнська етика».

У таборі проводилися бесіди та уроки духовно-морального спрямування, було організовано екскурсію до Полтавської Місіонерської Духовної семінарії, паломницьку поїздку до храму Пророка Ісаї в селі Келеберда, велопоходи живописними місцями Комсомольська, подорож по Дніпру, вистави, купання в річці, а також різноманітні конкурси, ігри та естафети.

Дітей першої зміни через бесіди та уроки готували до Причастя.

На «дитячій» Літургії у храмі Покрова Пресвятої Богородиці вихованці першої зміни причастилися Святих Христових Таїн. Для багатьох діток це були перші сповідь та Причасття у їхньому житті.

Для старших вихованців у таборі прагнули створити умови для спілкування, щоб юнаки та дівчата відчули своє місце в Церкві. Особливостями програми другої зміни були обов'язковий послух, час для читання книг з бібліотеки школи, бесіди, участь у богослужіннях.

Під час другої зміни відбулася зустріч православної молоді з ветеранами війни в Афганістані, а також проведено акцію малюнків на асфальті «За мир у нашій країні».

Високопреосвященніший митрополит Филип узяв участь у відспівуванні і похованні Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира

✠ У день Різдва чесного славного Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна, 7 липня, на площі перед Успенським собором Києво-Печерської Лаври собор єпископів, очолюваний Місцєблюстителем Київської митрополічної кафедри митрополитом Чернівецьким і Буковинським Онуфрієм, звершив заупокійну Літургію та відспівування спочилого Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира.

Його Високопреосвященству співслужили: представник Святишого

Патріарха Кирила митрополит Волоколамський Іларіон, представники помісних Церков: Константинопольської — митрополит Едмонтонський і Західної Канади Іларіон, архієпископ Телмісоський Іов, Єрусалимської — митрополит Вострський Тимофій, Грузинської — митрополит Зугдідський і Цайзьський Герасим та митрополит Некреский Сергій, Сербської — єпископ Моравічський Антоній, Польської — архієпископ Люблінський і Холмський Авель, Американської — єпископ Толедський Александр, Руської Православної Церкви Закордоном

— архієпископ Берлінський Марк, митрополит Кишинівський і всієї Молдови Володимир, представник Білоруської Православної Церкви єпископ Туровський і Мозирський Леонід, єпископат Української Православної Церкви, зокрема Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип, чисельне духовенство.

Після відспівування тіло Блаженнішого Митрополита Володимира хресною ходою було перенесено і поховано перед храмом Різдва Божої Матері, що на Дальніх печерах Лаври.

Святкування на честь Горбанівської чудотворної ікони Пресвятої Богородиці

✠ «Светоносная палата уготовася Тебе, Владычице, святыи соборный храм града нашего, в немже всечестная икона Твоя, якоже солнце светозарное возсия» — співається у кондаку Горбанівської ікони Божої Матері — головної святині Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави.

13 липня цього року виповнилося 228 років з дня явлення цього чудотворного образу. За ці роки багато людей виливали Пресвятій Богородиці перед її іконою свої біди й печалі, сльози горя і сльози радості... Час іде, покоління змінюються, а Матір Божа продовжує подавати Свою допомогу і Свої милості віруючим полтавцям, бо Вона, як співається в кондаку, «Моливице усердная о граде нашем и земли нашея Похвала и Покров».

День знайдення ікони Божої Матері, названої Горбанівською, з особливою урочистістю відзначається в Полтавській єпархії. Багато віруючих людей приїжджають у Свято-Макаріївський собор, щоб вклонитися святині й молитовно попросити

допомоги Пресвятої Богородиці. Напередодні святкування урочисте всеношне бдіння у соборі очолив, на запрошення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, Преосвященний єпископ Новокаховський і Генічеський Філарет.

У день свята Божественну Літургію звершив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у співслужінні Преосвященного єпископа Новокаховського і Генічеського Філарета. Високопреосвященнішого Владику Филипа зустрічали хлібом-сіллю і квітами біля воріт собору.

Преосвященним Владикам співслужили понад 50 священників. Кафедральний собор був переповнений вірянами, які прибули з усіх куточків Полтавщини та сусідніх областей України.

Проповідь після Євангелія виголосив протоієрей Миколай Довганич.

По закінченні Літургії в Макаріївському кафедральному соборі перед чудотворним образом Богоматері було звершено молебень.

Зібрання духовенства Новосанжарського благочиння

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип провів 12 липня у Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії зібрання духовенства Новосанжарського благочиння.

На зібранні вирішувались важливі питання життєдіяльності Новосанжарського благочиння.

Слава Господня і шлях для людства

ин Божий став людиною, «приймавши образ раба» (Флп. 2: 7), і від народження у вертепі Віфлеємському до хресної смерті на Голгофі Він перебував у добровільному смиренні. Але під час Преображення Син

Людський явив трьом учням Свою Божественну славу в тій мірі, в якій вони могли її сприйняти.

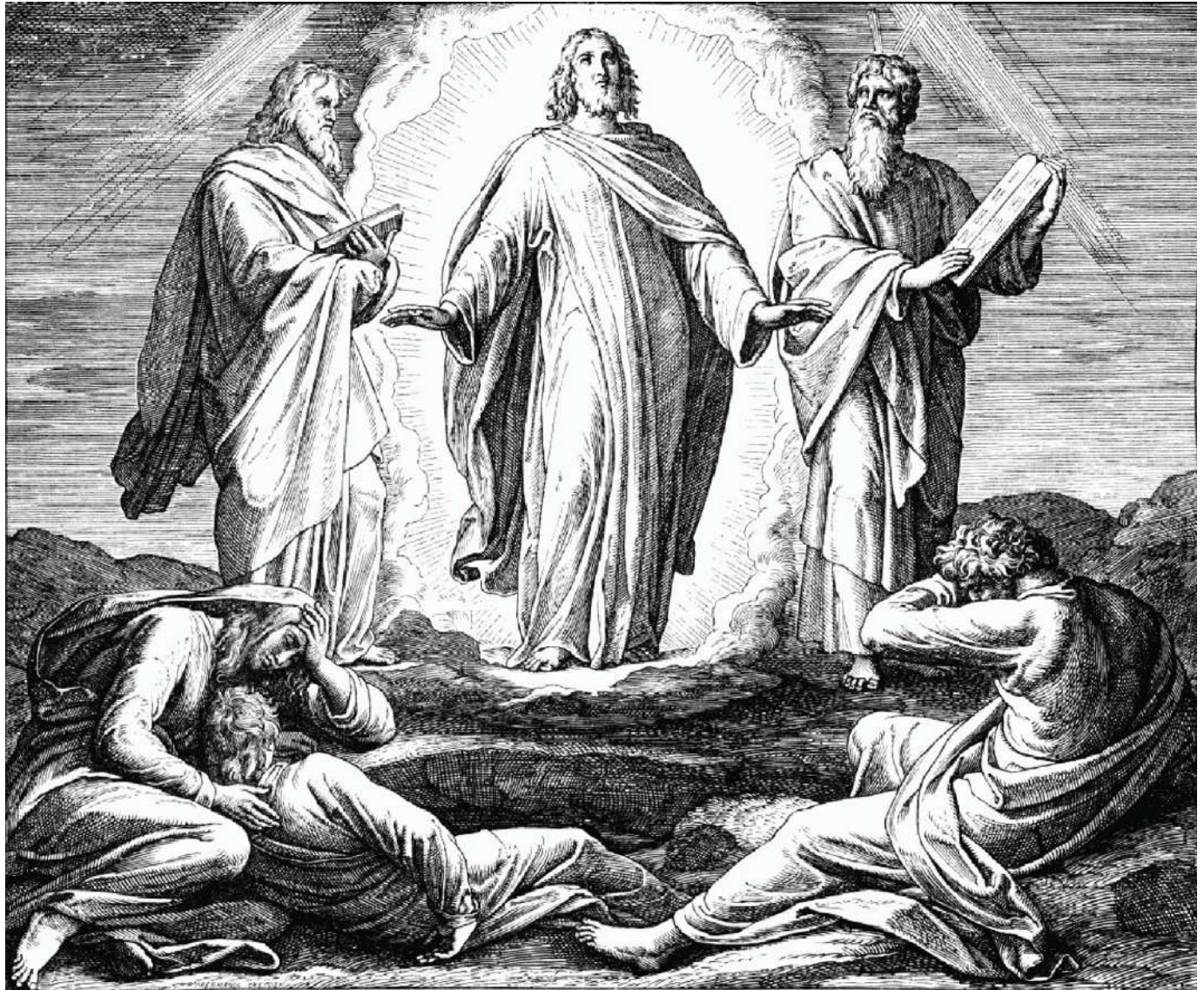
Євангелісти описують Преображення Господа наступним чином. Через шість днів після розмови з учнями про Свої майбутні страждання і смерть Спаситель узяв із Собою Петра, Іакова та Іоанна, піднявся з ними на високу гору і почав молитися. Під час Його молитви учні заснули, а коли прокинулися, то побачили славу Христа, бо Він преобразився: лице Його змінилося і засіяло, мов сонце, а одяг Його став білим, як сніг, і блищав, як світло. Перед ним постали у славі двоє мужів — Мойсей та Ілія — і почали говорити з Ним про Його кончину в Єрусалимі, де на Нього чекали муки та смерть на хресті. Коли вони відходили, Петро сказав Христу: «Господи! Добре нам тут бути, якщо хочеш, ми зробимо тут три куші: Тобі одну, і Мойсею одну і одну Ілії» — не знаючи, що говорить, від розгубленості (Лк. 9: 33). Коли він іще говорив це, з'явилася світла хмара і осінила їх, і вони ще більше злякалися, коли почули голос, що говорив: «Цей є Син Мій Улюблений, в Якому Моє благовоління; Його слухайте». Почувши цей голос, учні впали на обличчя свої. Ісус же, підійшовши до них, доторкнувся до них і сказав: «Встаньте і не бійтеся». Вони підняли очі свої, але нікого вже більше не бачили, окрім Господа Ісуса Христа.

Коли потім сходили вони з гори, Спаситель звелів їм нікому не розповідати про те, що бачили, поки Син Людський не воскресне з мертвих. І вони промовчали і нікому не говорили в ті дні про те, що бачили.

Отже, Преображення полягало в тому, що Господь Ісус, прийшовши на землю «в подобі людській», явив Божественну славу в зовнішньому вигляді Своєї людської природи: лице Його засіяло, мов сонце, а одяг Його став білим, як світло.

Якщо обличчя Мойсея після перебування з Богом на Синаї просвітліло настільки, що він змушений був покривати його покривалом (Вих. 34: 29–33), то тим більше сяйво слави Отчої відкрилося в Єдинородному Сині Божому, хоча й не повною мірою — бо людина не може побачити Лице Боже і залишитися в живих (Вих. 33: 20), а в мірі, доступний для сприйняття апостолами. Святитель Іоанн Златоуст говорить, що явлене тоді було тільки наближенням, а не точним поданням предмета. На горі Він відкрив лише стільки, скільки можна було без шкоди для очей бачити, і при всьому цьому вони не витримали і попадали на обличчя свої.

Що означала поява Мойсея та Ілії? За словами святителя Іоанна Златоуста, в особі Мойсея постав на Фаворі старозавітний законодавець, а в особі Ілії — пророк, сповнений вогненної ревності про славу Божу. Іудеї часто звинувачували Христа в порушенні закону і в богохульстві, нібито Він привласнював славу Отця, що Йому не належала. Але якщо Мойсей дав закон, то він не потерпів би нехтування цим законом і не став би служити порушникові

Юліус Шнофф фон Карольсфельд «Преображення Господнє».

Його, для нього ворожому. Також і Ілія з ревності до слави Божої не постав би перед Христом і не корився б Йому, якби Він був противником Божим і називав Себе рівним Отцю, не будучи таким насправді.

Обидва праведники удостоїлися Богоявлення ще у своєму земному житті (Вих. 33: 21–23; 3 Цар. 19: 11–12). І якщо Мойсей був прообразом Христа в першому Його пришесті («Пророка з-посеред тебе, з братів твоїх, як мене, поставити тобі Господь Бог твій, Його слухайте» (Втор. 18: 15)), то Ілія, котрий не бачив смерті, як говорить церковна традиція, явиться на землю разом із Єнохом перед другим пришестям Господа.

Апостоли, обтяжені сном, тільки по пробудженні побачили явлення слави Господа і двох мужів, що стояли з Ним і говорили про кінець земного життя Господа в Єрусалимі, де Спасителя мали розп'ясти. Апостол Петро, палкий від природи, при цьому говорить: «Добре нам тут бути». Святитель Іоанн Златоуст коментує це так: «Він чув, що Христос має піти в Єрусалим і постраждати, і, боячись за Нього, він після зробленого йому докору (Мф. 16: 23) не сміє знову повторити те ж саме: будь милостивим до Себе, Господи (Мф. 16: 22). Ту ж саму ідею Петро подає в інших, вже не настільки ясних словах. Тепер, побачивши гору, віддалену від людей, він подумав, що це безпечне місце, і думав, що Ісус не піде вже в Єрусалим. Петро хотів, щоб Христос залишився на Фаворі назавжди, тому і згадав про куші. Якщо, думав він, так станеться, то ми не підемо в Єрусалим; а якщо не підемо, то і Господь не помре. Але не наважуючись так сказати, проте бажаючи, щоб так було, Петро сказав: добре нам тут бути! Тут знаходяться Мойсей, що увійшов у темряву і розмовляв з Богом, та Ілія, що зводив вогонь з неба, і ніхто не дізнається, що ми тут».

Про значення Преображення для апостолів найкраще говорить кондак свята: «На горі преобразился єси, и якоже вифцаху ученицы твои, славу твою, христе бже, видѣша: да егда та оузрѣтъ распинаема, страданіе оубо оуразумѣютъ вольное, мірови же проповѣдаютъ: яkw ты єси боистинно сѣеє сїаніе».

Господь знав, що людська свідомість часто сприймає страждання як ознаку слабкості. Учні мали побачити Його зв'язаним, приниженим, розп'ятим на хресті разом із розбійниками і помираючим у страшних муках — і після цього повірити світлій звістці про Його воскресіння. Перш ніж піти на смерть, Спаситель дав Своїм учням побачити, як Його людське тіло сяє Божественним світлом, щоб зміцнити їхню віру в те, що Він — Христос, Син Бога Живого (Мф. 16: 16). Про це апостол Петро говорить у своєму посланні: «Ми сповістили вам силу та прихід Господа Нашого Ісуса Христа, не слідуючи за хитросплетеними байками, але будучи очевидцями Його величі. Бо Він прийняв від Бога Отця честь і славу, коли від величної слави пролунав до Нього такий голос: Цей є Син Мій возлюблений, в Якому Моє благовоління. І цей голос, що пролунав з неба, ми чули, будучи з Ним на святій горі» (2 Петр. 1: 16–18).

Увесь життєвий шлях апостола Петра та інших свідків славного Преображення, труди та страждання, понесені ними у подвигах благовістя, і мученицька смерть первоверховного апостола, яку передрікав йому Господь (Ін. 21: 18–19), показують, який глибокий слід залишила в їхніх душах подія Преображення.

Преображення Господнє має глибоке значення і в усій історії світу — воно служить прообразом і початком преображення людства й усього створеного. Сяйво лица і блиск одягу Христа на Фаворі передрікали майбутнє сяйво від тіл праведників і звільнення усіх створіння від рабства тлінню.

Видимим виявленням Божественної слави на Фаворі, а також прославлення сонму праведних у майбутньому є світло. Навіть у цьому світі, що сприймається тілесним зором, світло є основою життя і краси. Священне Писання неодноразово вживає образ світла, щоб дати в доступній нам мірі поняття про досконалість і красу Божественного буття. Апостол Іоанн Богослов говорить: «Бог є світло, і немає в Ньому ніякої темряви» (1 Ін. 1: 5). Апостол Павел свідчить, що Бог «живе в неприступному світлі, якого ніхто з людей не бачив і бачити не може» (1 Тим. 6: 16), а християн він називає дітьми світла (Еф. 5: 8).

Але досягнення цього світлоносного життя сонмом праведних і всім створеним нерозривно пов'язане із зусиллями людської волі. Якщо людина своїм падінням внесла начало тління в оточуючу природу, то і відновлення природи в достоїнство «чад Божих» залежить від добровільних дій людини, спрямованих на вдосконалення всього, що довкола. Спасіння — дар благодаті (Еф. 2: 5), але благодать подається тільки тим, хто шукає її. Слова Господа: «Царство Боже здобувається силою, і ті, що докладають зусиль, отримують його» (Мф. 11: 12), Його вирок праведним та грішним на Страшному Суді (Мф. 25: 31–46), притчі про таланти й плевели та безліч інших свідчень Одкровення говорять про те, що перехід від Царства благодаті до світлого Царства слави здійсниться не раніше, ніж будуть виявлені всі можливості позитивного і негативного спрямування людської волі.

Святкуючи подію Преображення Господнього, яка відкриває перед нами славу майбутнього віку, ми повинні пам'ятати, що тільки наша особиста праця, спрямована на преображення життя за Євангельськими зразками, тобто приведення творіння у відповідність до задуму Благотворця, може дати нам надію на участь у цій славі.

Священник Сергій Антонюк.

«У пошуках миру в суспільстві люди повинні відшукати мир у своєму серці»

Розпочинаючи розмову з журналістами, Високопреосвященніший Владика зазначив, що Українська Православна Церква завжди була, є і буде зі своїм народом і в радості, і в лиху годину. Нині ж і суспільство, і Церква переживають складні часи. Найнагальнішими Владика-митрополит назвав два аспекти:

— 5 липня відійшов до Господа Предстоятель Української Православної Церкви Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир. Це для нас велика втрата, тому що Блаженніший був не тільки Предстоятелем, а й батьком для віруючих, і з будь-яких питань до нього можна було прийти, поспілкуватися, поставити запитання і отримати батьківську, архієрейську, мудру, філософську відповідь і пораду. Ми молимося, щоб Господь упокоїв Блаженнішого в оселях праведних, де немає ні скорботи, ні печалі, ні зітхання, а життя безкінечне.

Турбує і печалить Церкву ситуація в нашій державі. Україна завжди була символом миру, а тепер на сході ллється братська кров. Ми намагаємося зарадити кровопролиттю, допомогти молитовно всім нам, а матеріально тим людям, які в обставинах війни опинилися у скрутному становищі. Як це виходить, оцінять Господь і суспільство.

Далі Владика відповідав на запитання журналістів полтавських засобів масової інформації.

— Полтавська єпархія Української Православної Церкви приймає на благодійній основі у православних дитячих таборах «Орлятко» в Карлівці й «Псьол» у Яреськах Шишацького району дітей зі східних областей. Скільки дітей відпочиває у цих таборах?

— Спочатку через вкрай важку ситуацію на сході країни ми не думали відкривати табори — заради безпеки дітей. Але у зв'язку з тим, що із зони бойових дій почали прибувати біженці, в останні дні червня вирішили табори відкрити. В першу зміну заїхало 70 дітей, до десяти — зі сходу країни, їхні рідні не придбавали путівок, цих дітей ми забезпечуємо всім необхідним своїм коштом. На другу зміну приїжджають близько ста дітей зі сходу. Вони мають можливість відпочивати в наших таборах до кінця їх роботи. Дуже хочемо вірити, що

У непрості періоди історії ми схильні особливо ретельно шукати відповіді на свої наболілі питання, шукати витоки проблем, вихід із складних ситуацій і смисл життя. Іноді шукаємо довго і безплідно, аж доки не звертаємося до джерела істини — Православної Церкви, яка, як учитель, допомагає знайти правильні орієнтири на основі заповідей Христових. Протягом століть вона захищає ті цінності, на яких базується стабільність і духовне здоров'я нації, родини та окремої людини.

Відповіді на актуальні питання сьогодення, що останнім часом адресують Церкві, прозвучали на прес-конференції Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа 11 червня в прес-центрі «Новини Полтавщини». Захід було організовано в рамках проекту департаменту інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю облдержадміністрації «Єдина країна».

ці діти повернуться до нормального життя і з 1 вересня підуть до своїх шкіл.

— Яка Ваша позиція щодо військових дій на сході держави?

— Щодо будь-якої агресії позиція Української Православної Церкви чітко визначена — і про це було звернення Блаженнішого Митрополита Володимира, Священного Синоду. Були і послання митрополита Полтавського. Ми засуджуємо будь-яку агресію. Двадцять два роки тому Україна отримала незалежність без жодної краплі крові, і завданням було зберегти мир і суверенітет.

Що стосується рішучих дій України на сході, то я не можу цього коментувати, тому що точка зору єпископа може бути тільки в площині церковної діяльності, я не можу закликати вбивати, бомбити і стріляти. Я можу тільки молитися, щоб не лилася

людська кров. А які рішення приймає держава... Це рішення держави. Ми виступаємо за мир і суверенітет.

— Чому немає інформації про надання допомоги українській армії, хоча створено відповідний фонд?

— Фонд допомоги Збройним силам України створено при єпархії. Наші приходи або на моє прохання, або з власного бажання перераховують у фонд кошти. Ми купували плащанети для працівників полтавської міліції, які перебувають у зоні бойових дій, заправляли машини, які доставляли гуманітарні вантажі. Хочу наголосити: це винятково гуманітарна допомога. Ми не купуємо зброї — патронів і гармат.

Крім того, я скликав збори благочинних, до яких звернувся з проханням у кожному приході вивчити ситуацію з біженцями зі сходу — чи є такі, якщо є, то де перебувають, просять, щоб священники з ними поспілкувалися, почули, в чому люди мають потребу, і надали можливу адресну допомогу — не на чийсь фантазії, а конкретній людині на конкретні потреби.

Є в нас і благодійний фонд «Благо», який збирає одягу, речі й допомагає всім нужденним.

А чому не говоримо про це? Недобре бути такими, як фарисей із Євангельської притчі, який хвалив себе перед Богом — що й милостиню дає, й інші правильні справи робить... Треба спішити робити добро, але не кричати про це.

— Владико, яку діяльну пораду Ви можете дати людям, які через важку ситуацію в країні перебувають у стані розгубленості?

— Ми повинні робити все від нас залежне для виправлення ситуації. І водночас треба більше надії покласти на Бога. Ми ж звертаємося до Нього тільки тоді, коли нам дуже погано.

А щоб було усім добре, хтось це добро повинен нести у світ, випромінювати тепло, світло, радість. Однак людина спроможна на це тільки тоді, коли відчуває внутрішню гармонію, коли в її серці мир і любов. Треба шукати мир у своєму серці. Як говорив Серафим Саровський: спасися сам, і навколо тебе спасуться тисячі. А для цього треба більше надії покласти на Бога, звертатися до Нього в молитві. Молитва — це не мантра і не профанація. Це спілкування з Богом. І молитву, що йде від чистого серця, Господь чує, і тоді люди отримують реальну допомогу. Але це особистий досвід Богоспілкування. Як і віра.

— Одним із завдань Православної Церкви є її просвітницька місія, в тому числі й за допомогою курсу християнської етики в загальноосвітніх школах. Як просувається викладання предметів курсу і чи відбудуться цього року Покровські читання, які щороку організовує Синодальний відділ релігійної освіти, катехизації і місіонерства для вчителів християнської етики?

— Через ситуацію на сході важко навіть про щось говорити. Ми вимушені були відмінити низку конференцій і тепер маємо переформувати свою діяльність. Впровадження курсу християнської етики просувається нелегко. Яка ситуація буде з 1 вересня? Сподіваюся, що покращиться. Ми отримали грифи міністерства освіти на нові програми, тепер маємо програми для 4–9 класів. Міністерство освіти і науки, молоді і спорту займає конструктивну позицію. У попередні часи начебто все було добре, але міністерство скорочувало наші курси з незрозумілих причин. На словах — «будь ласка», але на ділі писали не такі накази... Наприклад, з цього року в 6 класі вже мало не бути нашого предмету відповідно до наказу Дмитра Табачника. Чому — я не знаю.

Думаю, тепер предмет буде відновлено. Держава повинна бути зацікавлена в тому, щоб виховувати гідних громадян. Ми ж прагнемо навчити дітей не тільки основам віри, а й тому, щоб знали своє коріння, свої традиції, свою культуру. Щоб діти росли патріотами і хорошими людьми.

— Де й коли обиратимуть Предстоятеля Української Православної Церкви?

— Рішенням Священного Синоду Архієрейський Собор Української Православної Церкви скликано на 13 серпня. Предстоятелем Церкви може бути обраний будь-хто з єпископів. Спочатку буде визначено кандидатури, потім відбудеться голосування. Собор відбудеться в Києво-Печерській Лаврі, а не в Херсонесі, як фантазує дехто. І нікого нізвідкіля не пришлють...

— Як Ви ставитеся до перспективи створення єдиної помісної Церкви в Україні?

— Питання помісної Церкви важливе. В суспільстві існує багато точок зору щодо нього. Але якщо ретельно розібратися, то фактично помісна Православна Церква в Україні існує — це Українська Православна Церква. Це було визнано і на Всеpravославній нараді в Константинополі на початку березня цього року. Помісна — тобто по місцю, на теренах України.

Так, є інші конфесії: Українська Православна Церква Київського Патріарху, Українська Автокефальна Православна Церква. Вони закликають нас до об'єднання. Але треба розуміти головне. Українська Православна Церква перебуває в молитовно-канонічній єдності з Вселенським Православ'ям — з усіма світовими Православними Церквами. Тобто визнана всіма Православними Церквами. Це дуже добре. І єпископ

або священник нашої Церкви може приїхати до будь-якої країни і співслужити в православному храмі — і в Константинопольському Патріархаті, і на Святій Землі... Взяв у США, служив в автокефальній Православній Церкві в Америці.

Інші конфесії існують у юридичній площині України, але перебувають поза межами канонічної єдності. На жаль. Це наша велика біда, наш біль. Тому ми за те, щоб була єдина Церква, щоб ми всі разом могли молитися за народ, за державу, за мир. Це хороша ідея сама по собі. Але якщо ми зараз порушимо питання про возз'єднання з Київським Патріархатом, тоді Українська Православна Церква виходить із канонічної площини і потрапляє в неканонічну, бо Київський Патріархат не визнає жодна Православна Церква в світі. Для України це буде надбання чи втрата? Я вважаю, що втрата. Тому найкращий і реальний шлях, підтриманий на Всеpravославній нараді, — це єднання на канонічній основі, і ми закликаємо наших братів до цього. З цією метою створено комісію при Священному Синоді Української Православної Церкви і при Священному Синоді Української Православної Церкви Київського Патріархату. Вони мають напрацювати так звану «дорожню карту» — шлях, що крок за кроком треба долати в цьому напрямку. Стихійні об'єднання до хорошого не призводять. Помісні автокефальні церкви не утворюються з допомогою шашки, будьонівки. Є певний канонічний шлях. Він непростий і нешвидкий. Комісії створено, існує намір обох сторін. А як буде подолано цей шлях, залежить від Церков. І коротшим цей шлях може бути тільки в тому випадку, якщо державні структури не втручатимуться, не намагатимуться прискорювати або гальмувати процес. Церква відділена від держави. Віруючі люди між

собою домовляться самі. Треба мати терпіння, розум, взаємну любов, щоб врешті-решт прийти до цього вожделеного результату.

— Напередодні святкування на честь Горбанівської ікони Божої Матері розкажіть, будь ласка, чому віруючі так шанують образ?

— На початку XVIII століття в Горбанівці було знайдено ікону, на тому місці забило джерело. Ікону помістили в місцевому храмі, минали роки, і люди помітили, що після молитов перед цим образом відбувалося багато надзвичайних подій, які Православна Церква називає чудесами. Тобто це події, що виходять за рамки хімічних, фізичних, біологічних законів природи. Скажімо, з Євангелія ми знаємо, що Господь дав зір сліпому, воскресив мертвого... Кожен такий випадок — це чудо. І було багато чудес біля Горбанівської ікони, після чого ікона була об'явлена Церквою чудотворною. Народ ішов до неї. У нас як буває? Як тривога, так і до Бога. Якби не отримували просимого, то й не ходили б. Але ходили, тому що отримували. Ікона перебувала спочатку в Горбанівському храмі, його зруйнували в 1930-х роках. Ікону переховували віруючі, а після війни перенесли в Преображенський кафедральний собор, та його зруйнували в 1961 році. Тепер ця ікона в Макаріївському кафедральному соборі. Написана вона на металі, пошкоджена — такою була знайдена ще в Горбанівці.

Зараз почали говорити про те, що десь знайдено ще якусь Горбанівську ікону. У цьому нічого дивного немає, бо з чудотворних ікон писали списки. У нас, для прикладу, в кожному храмі є Козельщинська ікона Божої Матері, але чудотворна ікона, оригінал, — у монастирі в Козельщині. Або дуже шанують віруючі Почаївську ікону, і вона теж є в багатьох храмах. До речі, в Полтаві список із неї перебуває

у храмі Віри, Надії, Любові, й 5 серпня ми урочисто святкуємо. Але чудотворна Почаївська ікона знаходиться в Почаївській Лаврі в Тернопільській області. Так само Казанську ікону, знайдену в Казані в XVI столітті, маємо в кожному храмі. Але чудотворна Казанська тільки одна. Або ще такий приклад. Кілька років тому в Полтаву привозили ікону «Всецариця» з Ватопедського монастиря на Афоні, до неї найчастіше звертаються при онкологічних хворобах. Списків із неї в Україні чимало. У нас — в Андріївському храмі. Тим більше не дивує, що з Горбанівської ікони, шанованої на Полтавщині, могли бути списки. Але чудотворна ікона перебуває в Макаріївському соборі.

— Скільки храмів на Полтавщині відновлено? І на якому етапі відродження Великобудищанського монастиря?

— Не маю такої статистики, щоб сказати, скільки було відновлено храмів. Але наведу інші дані. На кінець 1950-х років на Полтавщині було 550 діючих храмів. Не обов'язково типових, після війни відкривали чимало молитовних будинків у пристосованих приміщеннях. При Хрущові залишилося 56 приходів, інші закрили. І на початок перебудови було стільки ж. Нині зареєстровано близько 500 приходів Української Православної Церкви на Полтавщині, їх поділено між двома єпархіями — Полтавською і Миргородською та Кременчуцькою і Лубенською. Будується чимало типових храмів. А якщо люди будують, значить, Православ'я затребуване в суспільстві. Ми можемо свідчити про те, що з кожним роком до Церкви приходять усе більше людей. Колись у храмах стояли самі старенькі, тепер багато людей середнього віку, молоді. Помітний поворот суспільства до православної віри. Наше завдання — дати суспільству гідні відповіді на запитання, що виникають.

Про Великобудищанський монастир. До революції він був досить великим, у 1923 році його знищили: сестер вигнали, в спорудах влаштували дитячий притулок і ПТУ — училище й нині там. А несельниці оселилися в Котелевському районі при Матвіївському скиту, що існував як парафія. Там служив відомий на Полтавщині священник — ігумен Іоанн (Котляревський). У 1961 році скит закрили й знищили — зрівняли з землею. Те місце поросло лісом. Минулого року, 30 липня, ми вперше за багато десятиліть ходили туди хресним ходом, відслужили там Божественну Літургію. Як Бог дасть, плануємо і цього року.

А монастир зараз відновлено. Нам повернули два корпуси. Щоденно відбуваються в монастирі богослужіння. Там приймають усіх, хто хоче помолитися, попрацювати. Обитель у стані відновлення, але процес це важкий. Крушити, нищити легше, ніж будувати. Але сподіваємося, віримо, і Господь нашої віри не посоромить.

Закликаю на всіх Боже благословення.

*Підготувала
Людмила Самойлова.*

Его Высокопреосвященству,
Высокопреосвященнейшему Филиппу,
митрополиту Полтавскому и Миргородскому

**Ваше Высокопреосвященство!
Дорогой Владыка!**

От всей души благодарим Вас и всех Ваших соработников, кто принимал участие в судьбе детей из районов города Донецка, где идут военные действия, за доброе милостивое сердце, теплоту и ласку! Дети находятся в замечательном православном лагере и не только отдыхают, но и поправляют свое здоровье. Молитва, домашняя вкусная еда, минеральные ванны, забота воспитателей — все это согревает детское сердце, помогает забыть ужасы войны. Ребята приехали из разных семей: и многодетных, и малообеспеченных, и благополучных, но Вы нашли возможным в это тяжелое время принять всех детей бесплатно, проявив христианское милосердие и любовь, на деле исполняя слова Апостола: «Носите тяготы друг друга, и тако исполните Закон Христов!»

Дети не хотят уезжать из лагеря! Сколько же духовных сил и трудов Вам пришлось вложить в это Богоугодное дело! От всех родителей Вам низкий поклон и пожелание крепкого здоровья, помощи Божьей во всех Ваших трудах и начинаниях!

*р. Б. Ждан Наталия,
р. Б. Крюк Валерия,
р. Б. Шишোলик Татiana,
р. Б. Короткова Виктория,
р. Б. Волошенюк Вячеслав,
р. Б. Намоконова Наталия.*

23 июля 2014 г.

Стрекоцуть коники у зеленій траві, дзвінко вихваляючи літо; сонце бавиться у піжмурки з хмарками; весела річка журчить свою пісеньку рибячий дрібноті, що зграйками виграє у воді на теплій міліні; круторогий красень цап підставляє писок під руку, що тягнеться через огорожу попестити його; високий ліс струнко, як страж, витягнувся, вітаючи кожного, хто опиняється у його царстві... А панують тут дружба, радість, доброта, дитяча щирість, простота.

До цієї казки в дитячих православних таборах «Орлятко» і «Псьол» щоліта повертаються ті, кому від семи до шістнадцяти... і старше.

— Майже всі наші вожаті були раніше вихованцями нашого табору, — розповідає старший вихователь у «Пслі» Лариса Георгіївна Бондаренко. — Двоє відпочивали ще в таборі «Дзвіночок» у Лохвицькому районі — до розділення Полтавської і Кременчуцької єпархій.

Одна з цих дівчат, Олена Чуб із Яготина Київської області, нині студентка Київського медуніверситету, згадує той час як доленосний:

— Коли шість років тому я приїхала у православний табір «Дзвіночок», з головою поринула в зовсім інший світ — познайомилася з іншими дітьми, вони спокійні, з ними цікавіше. Раніше в мене не було таких друзів, і я дорікала мамі, що одна з усієї школи ходжу в храм. А тоді все змінилося — я зрозуміла, що така не одна... Я так хотіла сюди повернутися, але не виходило. Нарешті минулого року зателефонувала і попросилася приїхати вожатою. Так цікаво бачитися і працювати з тими, з ким разом відпочивали тоді. Серце співає.

Нічого нового немає під місяцем, говорив мудрий Соломон. І тепер, як і тоді, діти знаходять тут друзів, з якими не хочуть

розлучатися, обмінюються телефонами, електронними адресами, спілкуються протягом року, а влітку приїжджають сюди знову. А одного разу...

— А одного разу вони повернуться сюди вожатими і вихователями, принаймні діти з першого загону в це свято вірять, — говорить вожатий Ілля Михайлов, випускник Полтавської Місіонерської Духовної семінарії та Ужгородської богословської академії, теж завідник «Псла» — працює у таборі четвертий рік. — Декого з дітей «ведемо» з молодшого віку, їм уже по п'ятнадцять-шістнадцять. Ми змінюємося, вони змінюються, стають помічниками вожатих... Досвід спілкування пам'ятається і змушує щоразу повертатися. У православному таборі, принаймні у «Пслі», де склалася своя неповторна атмосфера, діти стають м'якшими, стають ніби віск, із якого вмільний майстер може випилити красиву свічу...

Йдеться, до речі, не тільки про воцерковлених дітей. Директор табору «Псьол» протоієрей Богдан Брянчик каже, що потрапляють у табір і діти хрещені в Православ'ї, але у вірі не виховані, і пригадує цікаву історію:

— У 2010 році, коли відкрився «Псьол», привіз своїх дітей киянин, який прочитав інформацію на сайті єпархії. Відбули вони один тур. Коли через час батько знов привозить дітей, підходить, бере благословення, кланяється, дякує: «Через своїх дітей ми прийшли до Бога. У нас ніколи не було такого, щоб ми молилися на ніч або благословляли їжу. А тут сідаємо сім'єю вечеряти, коли діти встали, син каже: «Батьку, підожди». І читає «Отче наш». Лягають спати — моляться. У неділю ми часто ходили відпочивати на природу, тепер просять їхати в Києво-Печерську Лавру. Ми стали ходити на службу. Я вже прочитав половину Біблії.

Вдома в нас тепер немає поганих слів, у кожній кімнаті ікони. Я вдячний Богу за цей табір, з якого діти повернулися іншими».

«Ви сіль землі... Ви світло для світу... І не запалюють світильник, щоб поставити його під посудину, але на свічник, і світить всім у домі» (Мф. 5: 13–15). Ці слова Христові збуватимуться до кінця віку. Тож не дивуймося, що в колі віруючих і діти, далекі від віри, виховуються духовно. Не дивуймося, що своєрідна сімейність атмосфери у православному таборі зріднює не тільки однолітків. Узи справжньої дружби з'єднують дітей і педагогів. Вожата Дарія Фомічова, яка проходила торік у Яреськах практику як студентка Полтавської семінарії, цього разу приїхала, бо її покликали «її» минулорічні вихованці.

Але варто побувати ще й у таборі «Орлятко», щоб зрозуміти: дружба, привітність, спокій, молитва — це прикметні риси взагалі православного табору. Цього року в «Орлятку» зустрілися полтавки 12-річна Марія Швидка, яка шостий рік приїжджає сюди, і 15-річна Настя Кияшко, яка не зраджує табору вже восьмий рік! Сюди повернулися вчорашні вихованці, а тепер вожаті Владислава Сінельник, яка навчається в Полтавському педуніверситеті, Ольга Гілюн, що вчиться в Київському педуніверситеті імені Драгоманова, Валерія Сурова, яка одержує фах в Одеському училищі мистецтва і культури. Тут перетинаються шляхи ще багатьох дітей і дорослих, для кого цей літній табір відпочинку став ніби другою домівкою. Десятирічний Ваня Колодій зі Слов'янська Донецької області тут уперше і ще трохи колючий, як їжачок. Але й він, переконаний директор «Орлятка» протоієрей Віталій Ковалевський, «розтане» під гарячим сонцем православної дружби.

ля світу

Діти взагалі швидко «переключаються», головне, щоб їм було цікаво. А в таборах, треба сказати, сумувати ніколи. Занять і гуртків тут — на всі смаки. Хочеш — вишивай стрічками, хочеш — ліпи з солоного тіста або цукрової мастики, ні — проявляй акторський талант у драматичному та ляльковому гуртках, грай у футбол і волейбол, вправляйся у мистецтві карате кіокушінкай, танцюй і співай, випікай пироги, малюй писанки, ший м'які іграшки... До слова, якщо хтось думає, що хлопчиків, окрім м'яча, нічого не цікавить, то сильно помиляється. В «Орлятку» хлопці надзвичайно люблять готувати на кулінарному гуртку, а в «Пслі» не менше від футболу вподобали малювання вітражів — тобто на склі.

А ще ваші діти, шановні батьки, можуть намалювати душу, знають, хто такі ангели, під керівництвом священиків, що обов'язково опікуються дітьми впродовж кожної зміни, намагаються розібратися в тому, що таке гріх і праведність...

Нинішнє літо принесло особливу нагоду проявити чесноти, яким радітиме Господь. Директор табірної зміни у «Пслі» Ірина Петрівна Ковальчук зазначає:

— Цей рік для нас незвичайний насамперед через те, що на табірному житті відбивається життя нашої країни. Горі робить людей біженцями, вони просять втіхи для своїх дітей. Ми приймаємо їх безкоштовно. І не має значення, наскільки православні ці діти. Дуже вірогідно, що ці діти залишаться і на наступну зміну. Милістю Божою в нас зібралось чотири психологи, і ми почали психологічну роботу з ними. А специфіка є. Не можна сказати, що вони в стресовому стані, нервових зривів у них немає, але помітна пригніченість дітей. Щодня вони зв'язуються з рідними. Вони ж сумують за домівкою, а там бомблять. Це однозначно відбивається на них. І ось уже керівник групи обіймає дітей молодшого віку, втішає, хтось плаче. І таких дітей у нас багато — третина. Тому ми вирішили не навантажувати розклад дня, як було зазвичай. У нас було багато театральних вистав, костюмованих заходів. Вирішили: як Бог дасть. Якийсь день буває спекотний, а вчора було холодно. Планували одне, провели інше — заходи лабільні. Але обов'язкова духовна складова життя в таборі. Готуємося до сповіді та Причастя. На першій зміні ми чотири рази причастилися — самі проскури

пекли. Старший загін служив у храмі в Гоголевому. Щодня читаємо акафісти. Спонукала до цього знову ж таки поява дітей зі сходу України: деякі з них похворіли, і ми почали молитися і за хворих, і за рідних, які у небезпеці або переживають труднощі, залишивши малу батьківщину. Доводиться враховувати й те, що діти у нас і столичні, і з середніх міст та провінційних містечок. Виховані по-різному. Є й грубуваті. Розбираючи окремі ситуації в загонах, розуміємо, що самої психології замало. Так, з тесту я бачу схильності дитини, поспілкувавшись, бачу, де є педагогічна занедбаність, але без духовної опіки іноді не справитися. Тепер священики частіше індивідуально спілкуються з дітьми. Намагаємося дітям пояснити, що православні люди повинні немочі інших покривати любов'ю, а не конфліктувати. І молимося. Ранком, увечері, перед трапезою. Один вожатий біля однієї кімнати дівчаток стоїть і сугубо молиться, доки вони ввечері не поспнуть, а без цього не можна їх вкласти.

Доки Ірина Петрівна роз'яснює тонкощі педагогічної майстерності, на головному майданчику табору вже зібрались охочі трохи позайматися гімнастикою для очей, яку проводить лікар-окуліст Юлія Володимирівна Завадська.

Оздоровлення фізичне — ще одне завдання, яке ставлять перед собою педколективи православних таборів. Зарядка, хороший настрій, рухливі ігри, свіже повітря, фрукти, чиста вода роблять свою добру справу.

— А ще врахуйте, що в таборі діти відлучені від комп'ютерів. Перші пару днів у декого буває навіть «ломка», але завдяки здоровій атмосфері цей стан швидко минає, і дитина стає звичайною дитиною, — зазначив у розмові священик Андрій Твердохліб, який не перший рік працює в таборі, цього року на першій зміні був в «Орлятку».

Певний багаж знань і оздоровчих вправ дітлашня повезе додому. Так, «орлята» і вдома займаються зарядкою за системою багаторічного фізрука табору Василя Васильовича Соловйова.

Великий каштан скидає поруділе листя, хоча маківка літа ще тільки минає. Так швидко збігають дні. Але дитинство цього не відчуває. Його день сповнений тисячами важливих справ, і спокійно посидіти — то велика розкіш. Покірно, але з неудаваним зітханням повсідавшись на прохання

вожатої на лавочки, хлопці й дівчатка другого загону «Псла», в якому найбільше гостей з Донецької та Луганської областей, у короткій бесіді перераховують, що їм у таборі на Полтавщині подобається. Луганчани, донеччани обов'язково називають мир і спокій. І всі — полтавці, кияни, харків'яни, луганчани, донеччани — кажуть про друзів.

Та ось диктофони й камери сховано й більше не потрібно «тримати марку» («Це ж покажуть на увесь світ!») — і гурт вихованих «відмінників» вибухнув реготом і розбігся у своїх справах. Щасливе дитинство! Воно не чекає завтрашнього дня, завтрашній день прийде сам. І знову дзвінкоголоса команда на ранковій лінійці дружно повідомить світу:

— Отряд «Пересвет!» Наш девиз: «Нести в мир любовь и хранить Божий свет, так поступал схимонах Пересвет!»

Слідом підхоплять «Муромці»:

— Мы идем по Божьему пути и всем желаем с него не сойти!

А за ними й «Іскорки»:

— Мы искры в Божий мир несем, тепло и радость в каждый дом!

А наступні «Русичі»:

— Всегда быть вместе, прославляя Бога в песнях!

Наймолодший «Дзвоник» голосно зрапортує:

— Кожен з нас маленький дзвоник, разом ми великий дзвін, в душах наших світлий вогник, і нас, і інших гріє він!

Тут бачиш дитинство добре, безтурботне, гамірне, веселе. У височині летять примовки загонів і радісний сміх. Небо довго відлунює дитячі голоси. Тільки було б воно мнрним...

Людмила Самойлова.

Продолжение. Начало в № 6.

25 лет опекал отец Макарий Рыбальченко дублянский Петро-Павловский приход. За это время он, с Божьей помощью, ликвидировал сектантство, уберег свой приход от покушений обновленцев, раскольников, от набегов всяческих самозванцев. Невзирая на безбожное время, сей служитель Господнего престола беспрерывно и стойко боролся за чистоту веры, за благолепие храма и благоговейные службы. Настоятель часто говорил: «Все полтавские батюшки живут спокойно, а я — точно на огнедышащем вулкане». Высокообразованный, ревностный пастырь, бескомпромиссный по отношению к советской власти и ее лукавым проидам, он пользовался неподдельным авторитетом среди верующих. И в то же время его люто ненавидели те, кого раздражал благоухающий дух Церкви и кому невыносимо претил образ благочестивого священника.

Неподалеку от храма находилась дублянская школа. Детей всячески натравливали на святыню и ее «попа», который всегда ходил в «реакционной» одежде и сеял своим видом религиозное «мракобесие». Однажды один из школьников запустил в голову отца Макария разбитую бутылку, которая лишь случайно пролетела мимо. Подобных случаев по отношению к глуховатому и близорукому пастырю (он с 16-летнего возраста постоянно ходил в очках) происходило немало.

Безбожники, начиная с 30-х годов XX века, всячески пытались идеологически «подкопать» достаточно крепкий фундамент сплоченного Петро-Павловского прихода. Били извне и пытались расточить изнутри. Последнее практически не удавалось. Наконец, осознав, что «церковников», опекавшихся у столь ревностного настоятеля, не возьмешь «голыми руками», атеистические власти решились прибегнуть к провокации и обману.

«Вопрос о закрытии Петро-Павловской церкви на Дублянщине, — писала в 1938 году супруга протоиерея Макария — Екатерина Петровна Рыбальченко, — поднимался много раз в течение последних 10-15 лет на всевозможных собраниях, митингах, конференциях. Предпринимались подписки, поездки в центр, в печати неоднократно появлялись информационно-агитационные сообщения, даже было уже (в «Крицевих шляхах» не то за 26-й, не то за 27-й гг.) напечатано изображение Дублянщинской церкви с флагом наверху. В последние годы пропаганда усилилась — и так дошло до пожара».

Летом 1937-го, невзирая на все препятствия со стороны власти имущих, в Петро-Павловском приходе был произведен капитальный ремонт. А 16 сентября того же года старинный деревянный храм внезапно вспыхнул огнем. Когда живущий рядом священник Макарий выбежал к стихии, вся ограда Божьего дома уже была оцеплена стрелковой охраной. Явилась милиция, и в церковный двор въезжали пожарные машины. Инспектор милиции подошел к священнику и начал задавать ему вопросы: «Была ли вечером служба, когда окончилась, есть ли при церкви сторож?» и прочие. Затем, примерно через полчаса, в квартире протоиерея начался обыск, тянувшийся до 3-х часов ночи. Пастырь в безмолвии взирал на эту катастрофу, не ища ее причины и никого ни в чем не подозревая. «Надо же войти в психологию человека, кровно связанного с церковью, гибель которой являлась для него гибелью жизни, чтобы допустить какие-то легкомысленные фразы о причинах происшедшего, — писала о своем муже Е. П. Рыбальченко. — Тем более что для него

К летописи полтавского храма святых апостолов Петра и Павла

Настоятель Петро-Павловского храма отец Макарий с матушкой-регентом Екатериной Петровной (в центре) с хором. Шестой слева в верхнем ряду — Владимир Рыбальченко.

они (причины) были далеко не ясны: могла же его мучить и мысль о неосторожности или оплошности сторожа, чего в действительности не было... Но очевидно арест был предпринят, не зависимо от повода, так от НКВД уже в начале пожара стояла лошадь, присланная за священником».

Вслед за происшедшим потянулась вереница условных «расследований» со стороны энкаведистов. Последние забрасывали арестованному упрек — якобы в храме отмечали алкоголем (по их словам, «поливали») покраску пола. На допрос в НКВД был вызван живущий по соседству с Петро-Павловским приходом Александр Тесленко, но его показания опровергали и исключали все версии об участии в этом деле священника. Однако мужчину спрашивали: «Скажите, часто ли бывало, что сторож в час или в два часа ночи ходил в церковь тушить забытую лампаду, и еще скажите, как было в действительности, а то они путают: священник говорит, что покраску «поливали» в квартире, а сторож говорит — в церкви?..»

Наряду с порядочными людьми, говорившими честно и прямо, нашлись все же два товарища Токарь и Сердюк, выступившие свидетелями обвинения отца Макария. Вот как об одном из них отзывалась матушка Екатерина. «Токарь — кандидат партии, пассажирский машинист, в данное время без службы, которой лишен за какую-то провинность на шесть месяцев. Он — прокурор по общественным делам (уже лет 7). Сын его за хулиганство сидит в тюрьме. Живет Токарь на Геровке (это по другую сторону вокзала). Интересны цель и причина (побуждения его присутствия на пожаре)... От депо ни в коем случае не видна церковь, так как она за зеленью не видна даже вблизи, и многие из ближайших соседей не слышали о пожаре до утра. И кто видел пожар с вечера, не сразу мог угадать, что это именно церковь горит. А Токарь от депо бежит на «случайный» пожар, очень им заинтересованный, — странно? Он, как машинист пассажирского поезда, мог прибыть с 10-часовым поездом из Харькова (других пассажирских

Отец Макарий с родителями — отцом Георгием и матушкой Варварой.

поездов в эти часы нет). Когда мог он освободиться, сдавши паровоз в депо, чтобы бежать на пожар? Собраний же никаких в этот день не было. Его показание — явная ложь.

По собственной ли инициативе Токарь выступил свидетелем обвинения, или не по собственной, но неужели он рассчитывает такими недостойными средствами продвинуться в партию?»

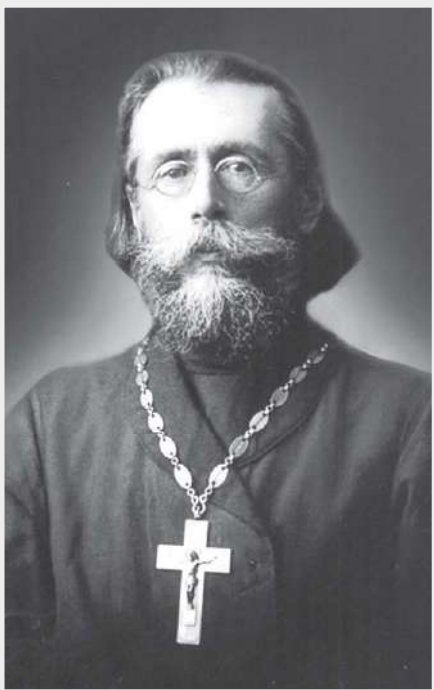
На четвертый день после происшедшего в дом батюшки Макария за его паспортом приехал инспектор милиции и на вопрос матушки: «Почему задерживают священника?» ответил, что следствие продолжится с месяц и до его окончания арестованного не смогут отпустить.

Далее последовала вереница всевозможных людских разговоров и упреков в сторону бывшего настоятеля сгоревшего Петро-Павловского храма. Некоторые из них перечислила Е. П. Рыбальченко: «Из детского садовничества (недалеко от вокзала) пришел домой мальчик шести лет и говорит своей бабушке: “А что сделал недавно поп! Облил керосином церковь и сжег ее”. — “Кто это тебе такое сказал?” — “Это нам сказала учительница”...»

Голова бывшего церковного совета по делу об общинном доме была в горьком, и при ней какой-то из начальствующих, к которому она подошла (фамилия его как будто Кравченко), сказал другому смеясь: “Вот ихний попик что устроил: облил керосинчиком церковь и поджег, а сторож ему помог”...

Как-то еще на одном из предвыборных (в Верховный Совет) собраний в Дублянщинском клубе Потапович бросил фразу: “Церковники сами сожгли церковь, а говорят, что это сделано комсомольцами”...

На самом деле, уничтожив святыню (вероятней всего, энкаведистами внутри здания был подброшен горящий факел), власти одним жестом добились многого — погубили Петро-Павловский храм и сполна расквитались с ненавистным им «церковником». Обвинив протоиерея Макария Рыбальченко в поджоге или преступной неосторожности касательно дублянщинского прихода, они «изолировали реакционный церковный элемент из советского общества» и, главное, запятнали безупречную репутацию пастыря. С тех пор клеймо поджигателя храма постоянно преследовало честного батюшку

Протоіерей Макарий Рыбальченко.

Екатерина Петровна с дочерью Александрой.

Отец Макарий с детьми Александрой и Юрием перед старым храмом.

не только среди местных жителей, но и в тюремных застенках, с которых он уже домой не вернулся.

Гибель церкви, роспуск приходского совета, арест оклеветанного мужа и отца двоих детей тяжким бременем легли на плечи Екатерины Петровны Рыбальченко. Затем потянулся изнурительный и ничего хорошего не обещающий тюремный процесс. Судя по всему, матушке первоначально не разрешали видится с подсудимым либо ее свидания с мужем (разговор через решетку) были крайне редкими. Что касается писем и посылок, то они к заключенному не доходили. Свидетельством этому служит первая весточка, переданная от батюшки лишь 2 февраля 1938 года (почти через полгода после его ареста) следующего содержания: «Здравствуйте, дорогие Катя и Володя! Давно жду передачи, а ее все нет. Мне, как осужденному, разрешается как писать письма, так и получать. Разрешаются передачи как вещами, так и съестными продуктами и даже личное свидание с сыном дозволено начальником тюрьмы. Извещение о передаче 20 р. получил, но денег еще нет. Почтой можно получать и посылки. Прошу платков и другого белья. Острая нужда в светском платье (напомним, что батюшка после рукоположения во иереи никогда его не носил. — Т. Ч.): пиджак или тужурка, верхние рубахи с карманами и крепкими пуговицами, ватную чуйку, какую-то старую шапку. И продуктов прошу: сало порежь ломтиками, сахар (мелкими кусочками), сухари, хлеб и т. п. питательные, удобно сохраняемые — сушеные фрукты, например. Каждый продукт в торбочке с завязкой! Передачи можно передавать через каждые 10 дней. Итак, жду передачу и вещами, и продуктами. Я здоров, благополучны ли и здоровы вы оба, Люля с Мишей (дочь с зятем. — Т. Ч.) и др.? Передайте и письменные принадлежности для писем. Целую

крепко, мои родные. Ваш М. Рыбальченко».

В начале марта 1938 года 23-летний сын отца Макария Владимир обратился к начальнику полтавской смешанной тюрьмы с просьбой принять передачу отцу и разрешить ему свидание с ним. Но ходатайство без объяснений было отклонено. Ибо именно в это время заключенного переводили в другой город. 9 марта того же года отец Макарий передал семье такую весточку:

«Дорогие мои Мама и Володя! Пишу Вам из Лубен. В то время, когда 2 числа пришла Ваша обильная передача, у нас в тюрьме шли последние спешные сборы на этап, и мне с передачей трудно было управиться, потому я не передал пиджака и проч. В ночь против пятницы мы были в Лубнах. Пятница наш семейный праздник — как провели? А я, если жив буду, расскажу при свидании, а пока не располагаю ни временем (письмо надо скоро сдать), ни местом на этой открытке. Находимся мы в Лубенской

следственной тюрьме, как долго пробудем здесь, конечно, не можем знать, а пока что, как нам объявлено, выдерживали 10-дневный карантин, после чего будет разрешена переписка, передачи и личные свидания. Повидайтесь с Люб. Григ. И скажите ей, что мы здесь снова вместе. Если будете собираться с передачей, пришлите какой-нибудь мягкий (чтобы не боялся быть помятым) картуз. С носками не везет — исчезли, полотенца попроще, открыток, карандаш, — но это впереди еще, хотя если будет возможность, с передачей не задерживайтесь и устройте ее проще пока. Крепко целую, мои родные. Привет знакомым. Ваш папа».

19 июня 1938 года семья Рыбальченко получила от батюшки еще одно письмо. В нем он сообщал (дабы не огорчать родных), что здоров, и благодарил за передачу от 15 июня 1938 года. А также написал: «От Вас я получил одну открытку, перед 22 апреля и только, а Вам писал, кажется, 4 или 5 июня. Пишите закрытым письмом, оставивши одну страницу бумаги чистой мне для ответа Вам. Отвечайте на это письмо без промедления. Денег пока не надо присылать, равно и вещей, разве туфли или что-либо полегче моих сапог для лета, попроще и покрепче.

Как же Вы поживаете, мои родные? Зоровы ли, благополучны? Володя учится? Люля и Миша как? Оря и Нина с домашними? Дядя Костя с семьей? Крепко целую, мои родные. Целуйте родных, знакомым кланяйтесь. А дядя Ваня? Будьте здоровы и благополучны. Еще целую. Любящий папа».

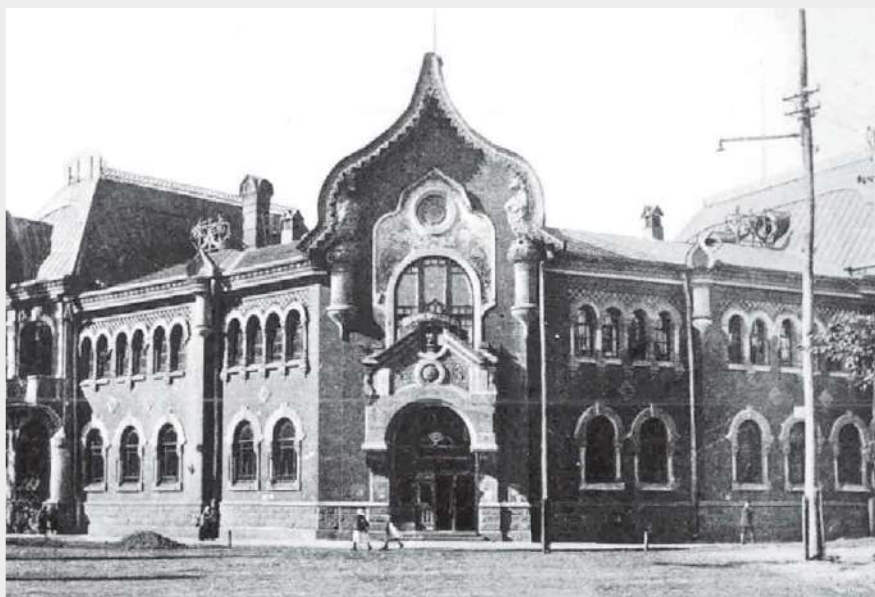
Понятно, что Рыбальченко отвечали на все долгожданные весточки из Лубен без промедления, да и сами писали часто. Безусловно, просились и на свидания с батюшкой. Но, к сожалению, он находился в полной изоляции от

родных и близких и ему многое было неизвестно. Некоторые моменты сообщить священнику было просто невозможно. Например, в письме он интересовался дядей Ваней. Речь шла о протоиерее Иоанне Андриевском — родном брате Екатерины Петровны, который в 30-е годы являлся настоятелем Матвеевского Спасо-Преображенского храма, бывшего некогда скитом от Великобудищанского Свято-Троицкого монастыря. Следует напомнить, что узы крепкой дружбы связали Макария Рыбальченко и Иоанна Андриевского еще в годы их совместной учебы в Полтавской Духовной семинарии. А после родственного слияния жизненные пути этих людей еще более тесно переплелись в русле церковных традиций. Они свершили немало общих православных дел, в которых четко проявились главные составляющие «генетического кода» священнических родов Андриевских и Рыбальченко: истовая религиозность, высокая духовная культура, благородное воспитание и чувство гражданского долга. Во времена сатанинского разгула безбожников священники-своики Иоанн и Макарий мужественно защищали православную веру, крепко поддерживая друг друга.

23 марта 1938 года, на третьей неделе Великого поста, протоиерей Иоанн Андриевский был арестован на своем приходе. Всю весну батюшка находился в здании Полтавского управления НКВД. Там встретил он и последнюю в своей жизни Пасху. Официально энкаведисты расследовали в то время групповое дело «фашистско-повстанческой организации церковников на Полтавщине», которая якобы была ответвлением московской группировки священнослужителей, возглавляемой митрополитом Сергием (Старгородским). Мистический профашистский союз церковников обвиняли в подготовке к осуществлению вооруженного восстания против советской власти и установлению в СССР фашистского строя. Это был своеобразный, хорошо продуманный, громкий антицерковный «спектакль», при составлении сценария которого попирались не только юридические нормы, но и все моральные принципы. По этому откровенно сфабрикованному процессу прошло около 40 арестованных — преимущественно священнослужителей, к тому же уже солидного возраста. Судьбу обвиненных решила «особая тройка» Полтавского УНКВД — она вынесла приговор: всех причастных к делу приговорить к расстрелу с конфискацией принадлежащего им имущества. Узников, крайне измученных и практически полуживых, бросили в грузовик и под прикрытием ночи вывезли к песчаннику, находящемуся близ нынешнего села Макуховка Полтавского района (в том месте уже традиционно расстреливали репрессированных). Каратели стреляли наспех. Может, случайно, а может, и специально, они не добивали тяжело раненых — дабы продлить их мучения. Их бросали в общую кучу с мертвыми и небрежно забрасывали песком. Поэтому свежая могила-насыпь еще долго «дышала». В ней находилось и тело отца Иоанна Андриевского.

Судя по всему, отец Макарий Рыбальченко был каким-то образом уведомлен об аресте своего друга и родственника. Но о расстреле заключенного Андриевского ни он, ни матушка Екатерина, вероятней всего, некоторое время не знали. А если родным было что-то и ведомо, то говорить об этом даже намеками было в то время небезопасно. В письме, датированном 17 июля 1938 года, отец Макарий спрашивал родных: «А как давно уехала т. Соня (матушка отца Иоанна. — Т. Ч.)? А д. Ваня?» Фразу «А д. Ваня?» он повторял во многих последующих письмах.

Татьяна Черкасец.
Продолжение следует.

Здание бывшего Полтавского управления НКВД.

Андрій Десницький

У мережі — все нові тексти молитов про припинення міжусобної брані на українській землі. Це чудово, що ми нарешті масово стали про це молитися, а не тільки розповідати один одному, хто тут правий, а головне — хто винен. Але коли ми звертаємося до Бога з проханням припинити цю саму брань і повернути біженців в їхні домівки... чи не пропустили ми чогось важливого?

Це не Він почав і продовжує стрілянину, не Він вигнав людей із їхніх будинків, не Він створив таку ситуацію, коли все це стало не тільки можливим, а навіть ніби й неминучим. Все це зробили люди, почасти й ми самі, хто рік за роком підтримував запеклі суперечки, хто не хотів бачити особистої правоти іншої людини, хто беріг милосердя і розуміння виключно для своїх.

Можливо, Він пошле тепер дванадцять миротворчих легіонів ангелів? Так ми знайдемо спосіб їх обійти. Виходили ж у свій час у Києві священики з молитвою на вузьку смужку землі між протиборчими сторонами — їх якось зуміли обійти. Зуміємо і ангелів, нам не вперше.

У 9-й главі книги Даниїла наведено молитву пророка, з якою він звернувся до Бога в найважчий для Ізраїлю момент. Там показаний, якщо хочете, наступний після міжусобиць етап: знищені і Північне (Ізраїльське), і Південне (Іудейське) царства, колись єдиний народ розкидано по країнах і містах, святий град Єрусалим зруйновано вщент, ніякого виходу не видно.

Про що молитися Даниїл? Про припинення вавилонського полону, про напоумлення, а може бути, і покарання цих самих вавилонян, які ніяк не відпускають ізраїльтян додому? Ні, їх він не згадує взагалі. Про припинення страждань і повернення колишньої слави? Так, про це, але не ці слова він сказав першими.

Ось з чого починається його звернення до Бога: «Молю Тебе, Господи, Боже великий і дивний, що бережеш заповіт та милість для тих, хто любить Тебе і дотримується заповідей Твоїх! Згрішили ми, чинили беззаконня, діяли нечесливо, бунтувалися і відступили від заповідей Твоїх та від постанов Твоїх, і не слухали рабів Твоїх, пророків, що Твоїм ім'ям говорили царям нашим та вельможам нашим, і батькам нашим, і всьому народу країни. У Тебе, Господи, правда, а у нас на обличчях сором, як день цей, у кожного іудея, у мешканців Єрусалима й у всього Ізраїлю, у близьких та далеких, по всіх країнах, куди Ти вигнав їх за відступ їхній, з яким вони відступили від Тебе».

Україна і молитва Даниїла

Святий пророк Даниїл

Перше слово — про покаяння. Це не вавилоняни сплюндрували Єрусалим, хоча, звичайно, вони його розорили, — це ізраїльтяни самі зруйнували свої стосунки з Богом і тепер мають справу з наслідками. Здавалося б, у чому каяться Даниїлу, який не відступав від заповідей Господніх? Але він, відчуваючи свою єдність зі своїм стражденим народом, не відділяє себе від гріхів. Молишся за народ — за нього і бери відповідальність.

Усе почалося задовго до полону і до народження Даниїла, і свою роль відіграли тут усі: й царі, й священики, й прості ізраїльтяни. Одним потрібні були влада і сила, іншим просто хотілося пожити в своє задоволення, а всі ці заповіді, життя за ними таке втомливе і таке неприємне, і до того ж заважає гарненько повоювати один з одним, провчити цих, котрі...

Те, що відбувається тепер на Донбасі, теж почалося не вчора. Перш ніж просвистить куля, буде сказано слово, і не одне. Перш ніж вбити, вбивця видасть собі ліцензію на вбивство. Нас іще в Євангелії застерігали від ненависті до брата свого.

Наша історія теж почалася не вчора, ми досі не осмислили своє двадцят

е століття, як і раніше, мріємо його «переграти», ніби можна завантажити збережений файл століття дев'ятнадцятого. А ще простіше зробити вигляд, що і перегравати нічого не треба, що в радянські роки все й так було загалом і в цілому православно (варіант номер один), або що радянська влада була чимось зовнішнім, стороннім, а наш народ був безневинним страждальцем, як ізраїльський при вавилонянах (варіант номер два).

Ми прославили новомучеників, мовби створили для себе певний цінний ресурс, — але наскільки ми осмислили їхній подвиг? Чи задумалися ми, як це сталося? Ось стоїть українське або російське село, в ньому священик, хороший священик, з щирою вірою. Всі ніби православні. А потім у далекій столиці змінюється влада — і селяни не заперечують, коли їхню церкву перетворюють на клуб, а то й підривають, а священика відправляють у підвали Державного плітичного управління або відразу на той світ. Що ж це була за віра така? Чи не поквапилися ми перегорнути сторінку страшної історії, в ній не розібравшись? І чи не допоможе ця сторінка зрозуміти, чому раптом такі ж православні вбивають один одного на Донбасі?

І це відноситься до людей по обидві сторони конфлікту. І там, і там чути нескінченні промови про власну велич, про підступність і нікчемність тих, інших, — і майже не чути не те щоб покаяння, але хоча б мінімального тверезого мислення. Суцільні прокльони на адресу вавилонян і вимоги до Бога, щоб Він нас нарешті гідно оцінив і подав нам те, що ми Йому замовимо.

Старозавітний пророк, виходить, був набагато мудріший. І якщо ми підемо його стопами, нам доведеться визнати, що чверть століття, в які ми могли вільно влаштовувати своє релігійне життя, пішли в основному на будівництво стін і позолоту куполів. Це теж результат, але він далеко не головний — з братолюбством або смиренномудрістю у нас, як і раніше, дуже негусто, і для хвастощів і самовдоволення причин особливих немає.

І можливо, Господь дає нам шанс побачити, що там і тоді, де й коли ми святкували двадцятип'ятиріччя власного тисячоліття, все ще тільки-но почалося, найголовніше нам ще тільки належить зробити, а для початку хоча б усвідомити. І почати розмову з Богом варто саме з тих покайних слів, з того усвідомлення власної убогості й нездатності створити що-небудь добре, що православні так звично вимовляють за молитвословом і так бояться сказати Богу і людям від себе самих, а не по писаному.

Ну давайте хоч за писаним зразком. Закінчується молитва Даниїла такими словами: «Нахили, Боже мій, вухо Твоє і почуй, відкрий очі Твої і побач спустошення наше та місто, на якому кликалося ім'я Твоє; бо ми кладемо благання наші перед Тобою, сподіваючись не на нашу праведність, але на Твоє велике милосердя. Господи, вислухай! Господи, пробач! Господи, почуй і зроби! Не опізнйся заради Тебе Самого, Боже мій, бо ім'я Твоє кличеться над містом Твоїм і над народом Твоїм».

У тій же книзі Даниїла є ще один персонаж, цар Навуходоносор, який сказав про своє місто Вавилон: «Чи це не величний Вавилон, що я збудував на дім царства міццю моєї могутності та на славу моєї величі!» Далі з ним вийшло зовсім кепсько: спробувавши привласнити собі Божественну честь, він втратив і людську гідність, це докладно описано в 4-й главі.

Нам у черговий раз належить засвоїти простий урок Старого Завіту і зробити вибір між прославленням власної величі (імперської, національної, якої завгодно) і смиренним зверненням до Бога з покайнням і визнанням власної слабкості. У давніх ізраїльтян тоді це вийшло. Можливо, вийде і в нас — по обидві сторони барикад.

Зі скороченнями.
www.pravmir.ru

Вічна пам'ять

Помер найстарший клірик Макаріївського собору

20 липня 2014 року, на 78-му році життя, відійшов до Господа клірик Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави протоієрей Анатолій Дмитрович Мироненко.

Отець Анатолій народився 10 лютого 1937 року в Краснодарському краї, в станиці Петрівська Чорноєрківського (нині Слов'янського) району, в родині службовців. Після семи класів середньої школи навчався в Єйському сільськогосподарському училищі за фахом «ветеринар-фельшер». У 1957 році вступив до Ставропольської Духовної семінарії, згодом переведений до Саратовської Духовної семінарії, яку закінчив у 1961 році, і вступив до Московської

Духовної академії, яку закінчив у 1965 році. Кандидат богослов'я. У 1966 році єпископом Полтавським і Кременчуцьким Феодосієм висвячений у сан диякона та ієрея. Впродовж тривалого часу був настоятелем Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави, благочинним і благочинного (Полтавського) округу, працював секретарем Полтавського єпархіального управління. У 1974 році зведений у сан протоієрея.

Ставши на стежу служіння Христовій Церкві у непростий для цього час, коли в державі панувала атеїстична ідеологія, священик добросовісно ніс хрест свого покликання. Добродісний пастир, хороший сім'янин, отець Анатолій узагалі був відповідальною

людиною, сумлінно виконував усі покладені на нього обов'язки. За віддане служіння на благо Церкви був нагороджений камілавкою єпископом Полтавським і Кременчуцьким Феодосієм, митрою, наперсним хрестом та палицею — Святішим Патріархом Піменом, правом служіння Літургії з відкритими Царськими вратами до Херувимської пісні та до «Отче наш» — Блаженнішим Володимиром, Митрополитом Київським і всієї України.

Відспівування протоієрея Анатолія Мироненка відбулося 22 липня в храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії.

Просимо підносити молитви про упокоєння новопреставленого протоієрея Анатолія.

Протоиерей Сергий Четвериков

Молдавский старец Паисий Величковский

Его жизнь, учение и влияние на православное монашество

Продолжение.

Начало в №12 (2012) – 4, 7, 9, 11, 12(2013), 1–6.

**Глава 2
Прибытие Платона в
Пантократор. Тяжелая болезнь
и выздоровление. Жизнь в
уединении. Новая встреча со
старцем Василием и ее значение
для Паисия. Пострижение в
мантию. Прибытие Виссариона
и их совместная жизнь. Новые
ученики старца. Переселение
в келью святого Константина.
Рукоположение Паисия в сан
священника. Умножение братии.
Приобретение кельи святого
пророка Ильи и устройство в ней
скита. Клевета на Паисия и ее
опровержение**

Отдохнув несколько дней в лавре преподобного Афанасия, Платон и его спутник отправились в дальнейший путь на север к монастырю Пантократор, около которого проживали, как им было известно, иноки славянского племени. Путь к Пантократору трудный — гористый и каменистый. Вскоре по выходе из лавры от сильного зноя они вспотели, потные расположились на отдых в лесу на холодных камнях. Потом пили холодную воду и в один день схватили жестокую афонскую лихорадку. Больные пришли они в Пантократор, где и отыскивали своих братий. Те обрадовались землякам и, думая, что они заболели от плаванья по морю, не придали сперва значения их болезни, но когда узнали, что странники заболели на Афоне, то испугались, уверенные в их неизбежной смерти. Они стали растирать больных горячим спиртом и после долгих усилий едва оттерли Платона. Иеромонаха же Трифона не могли спасти. Он скончался на третий день после своего прибытия в монастырь. Платона заставляли против воли принимать пищу и пить вино. От непривычки к вину его вырвало. Его снова заставили пить вино, и снова его вырвало. Это рвота была для него спасительна. Через несколько дней он совершенно оправился от болезни и поселился в одной из келий недалеко от братии.

Понемногу Платон стал знакомиться с соседними обителями. Он обходил окрестных монахов и пустынников, желая найти себе духовного наставника, сведущего в отеческих писаниях и живущего в безмолвии и нищете. Но такого наставника он не мог найти, и Платону пришлось жить в одиночестве. Тогда началось самое трудное время в жизни Платона. Это было время крайней нищеты и беспомощности, тяжелой внутренней борьбы и многих слез. Четыре года прожил Платон в таком положении, и эти годы превратили робкого и застенчивого юношу в опытного и сильного мужа.

Платон проводил свое время в постоянном чтении и пении псалмов, в изучении Священного Писания и творений святых отцов и в сердечной молитве. Он старался укоренить в себе глубокое смирение, постоянное самоукорение, сокрушение сердца, обильные слезы, любовь к Богу и ближнему, память о смерти. Впоследствии он писал об этом времени: «Когда я пришел во святую гору из моего православного отечества, я находился в такой нищете, что не мог уплатить три гроша долгу пришедшим со мною братьям. При моей телесной немощи я поддерживал мое бедственное существование одними подаяниями. И если бы только святые отцы славянского племени, находившиеся на святой горе, не помогали мне, я никак не мог бы здесь существовать. Много раз зимою ходил я босиком и без рубашки, и такое мое существование продолжалось до четырех лет. Когда мне приходилось или от лавры, или от Хиландаря доползти до бедной моей кельи с подаяниями, или из лесу принести дрова, или сделать какое-нибудь другое тяжелое дело, тогда я по два и по три дня лежал, как расслабленный». Уходя из своей кельи, Платон никогда не запирает дверей, да и нужды не было, потому что у него в келье не было ничего, кроме святоотеческих книг, которые он доставал в монастырях болгарских и сербских.

В начале 1750 года прибыл на Афон известный уже нам молдавский старец схимонах Василий. Прибытие на Афон старца Василия имело для Платона большое значение. Старец объяснил ему опасность его уединенного безмолвия и указал ему необходимость общежительного пути для новоначального подвижника. «Все монашеское жительство, — говорил он, — разделяется на три вида: первый — общество, второй — именуемый царским, или средним, путем, когда, поселившись вдвоем или втроем, имеют общее имущество, общую пищу и одежду, общий труд и рукоделие, общую заботу о средствах к существованию и, отвергая во всем свою волю, повинуются друг другу в страхе Божиим и любви. Третий вид — уединенное отшельничество, пригодное только для совершенных и святых мужей. В настоящее же время некоторые, вопреки писаниям отцов, изобрели себе четвертый вид, или чин, монашества: строят каждый свою келию, где вздумается, живут уединенно, предпочитая каждый свою волю и самостоятельно заботясь о средствах существования. По видимости они уподобляются отшельникам, а в действительности являются самочинниками, мешающими своему собственному спасению, ибо избрали путь жизни не по своей мере и росту. Кто со вниманием просмотрит книгу святого Григория Синаита, найдет, что называется там самочинием именно это уединенное и необщительное самовольное проживание. Лучше, живя вместе с братом, познавать свою немощь и свою меру, каяться и молиться перед Господом и очищаться

вседневною благодатию Христовой, нежели, нося в себе тщеславие и самомнение с лукавством, прикрывать их и питать уединенным жительство, которого и следа, по слову Лествичника, им нельзя видеть вследствие их страстности. И великий Варсонофий говорит, что преждевременное безмолвие бывает причиною высокоумия». По просьбе Платона старец постриг его в мантию с наречением ему имени Паисия.

Спустя три месяца после пострижения Паисия в мантию к нему пришел из Молдовлахии юный монах Виссарион. И стал со слезами просить его дать ему наставление для спасения души и указать ему опытного в духовной жизни руководителя. Глубоко вздохнув, Паисий заплакал и, немного помолчав, молясь внутренне, сказал: «Брат, ты вынуждаешь меня говорить о печальных вещах, ты причиняешь боль моему скорбному сердцу. Я сам, как и ты, с великим усердием искал себе наставника и не нашел. От этого я испытывал, да и теперь испытываю великую скорбь. А потому, сочувствуя тебе, видя тебя охваченным крайнею печалью, скажу тебе немного по силе моего слабого разума. Спасение души, о котором ты меня спрашиваешь, не может быть достигнуто без помощи истинного духовного наставника, который и сам понуждает себя жить по заповедям Божиим, согласно слову Господа: «Иже сотворит и научит, сей великий наречется». И действительно, как можно вести кого-нибудь по тому пути, по которому сам не ходил? Нужно самому до крови бороться против всех страстей душевных и телесных, победить при помощи Христа похоть и гнев, исцелить смирением и молитвой разумное начало души от безумия и гордости, покорить сластолюбие, славолубие и сребролюбие и все прочие злые страсти, имея в этой борьбе своим вождем и начальником Господа нашего Иисуса Христа по сказанному: когда изведен был Иисус в пустыню, постом, смирением, нищетою, бдением и молитвою и словами Священного Писания отразил сатану и этим дал победный венец на главу нашего естества, уча и подавая нам силу побеждать диавола. И тот, кто во всем этом со смирением и любовью последует своему Господу и примет от Него служение врачевать и другие души и наставлять их на заповеди Божии, тот вместе с тем получит от Господа за свое смирение силу побеждать все вышеупомянутые страсти. И когда он достигнет этого, когда по благодати Христовой просияет в нем такое дарование Духа Божия, тогда он в состоянии будет и своему ученику показать на деле без обмана все заповеди Христовы и все добродетели, особенно же главнейшие из них: смирение, кротость, нищету Христову, долготерпение во всем, милосердие сверх силы, горящую любовь к Богу и нелицемерную любовь к ближнему, от которой рождается истинное духовное рассуждение, такой истинный наставник научит и своего ученика за все заповеди

Христовы полагать душу свою. И ученик, видя и слыша от своего наставника все выше сказанное и последуя ему верою и любовью, может при помощи Божией, исполняя советы наставника, преуспеть в заповедях Христовых и получить спасение. Вот каково, брат мой, следовало бы нам найти наставника. Но, увы, мы живем в бедственное время, и эту бедственность предвидели Духом Святым наши Богоносные отцы и от жалости к нам для нашего утверждения предупредили нас о ней в своих писаниях. Так, божественный Симеон Новый Богослов говорит: «Мало таких, а особенно в наше время, которые бы могли хорошо пасти, а особенно врачевать разумные души. Соблюдать пост и бдения, сохранять внешний вид благочестия иные еще могут, могут многие и словами с успехом поучать, но достигнуть того, чтобы смирением и всегдашним плачем отсечь свои страсти и стяжать главнейшие добродетели, таких очень мало». При этом преподобный Симеон ссылается и на святых отцов, сказавших: «Кто хочет отсечь страсти, плачем их отсекает, и кто хочет стяжать добродетели, плачем их стяжает». Отсюда ясно, что тот монах, который не плачет повседневно, ни страстей своих не отсекает, ни добродетелей не приобретает, и не может быть причастником каких-либо дарований. Ибо иное есть добродетель, а иное дарование. Подобное же говорит и ближайший к нам отец, российский светил, преподобный Нил Сорский, который, внимательно изучив Божественные Писания и замечая современное бедственное положение вещей и человеческое нерадение, дает в предисловии своей книги такой совет ревнителям: «Необходимо с величайшим трудом искать знающего наставника, если же такового не окажется, то святые отцы повелевают нам поучаться от Божественного Писания и от учения Богоносных отцов по слову самого Спасителя, сказавшего: «Испытайте Писания и в них обрящете живот вечный». И хотя преподобный Нил Сорский говорит это по отношению только к умной молитве, но нужда иметь искусного наставника не менее чувствуется и в деле борьбы со злыми страстями, и в исполнении заповедей Божиих. Итак, брат мой, из всего сказанного видно, что мы имеем крайнюю нужду со мною печалью и со многими слезами день и ночь поучаться в божественных и отеческих писаниях и, советуясь с единомысленными ревнителями и старейшими отцами, учиться выполнять заповеди Божии подражать примеру святых отцов наших и только таким путем милостью Божией и собственными трудами мы можем достигнуть спасения». Виссарион упал к ногам Паисия и стал со слезами молить принять его к себе в ученики. Паисий был глубоко смущен этою просьбой. Он желал бы и сам сделаться учеником, если бы только мог найти для себя опытного руководителя. Три дня неотступно просил Виссарион Паисия позволить ему жить с ним. Тронутый, наконец, слезами и смирением Виссариона, Паисий уступил и согласился принять его к себе, но не как ученика, а как друга, чтобы вместе идти средним путем, открывая друг другу волю Божию, кому Бог подает больше разума в Священном Писании, побуждая друг друга к исполнению заповедей Божиих, и на все доброе, отсекая друг перед другом свою волю и рассуждение, повинуюсь друг другу во всем душеполезном, имея одну душу и одно желание, имея общим все необходимое для существования. Исполнилось всегдашнее желание Паисия сожительствовать с единомысленным братом во взаимной любви и послушании. Наставником же и руководителем своим они имели Священное Писание и учения святых и богоносных отцов. Так они стали жить в глубоком мире, духом горя каждый день, полагая новое начало своему духовному возрастанию.

Продолжение следует.

Греческий монастырь Пантократор. Святая Гора Афон в фотоальбоме великого князя Константина Константиновича. 1867–1872 годы.

Христова трудівниця

Подвиг сповідництва і мучеництва за Христа преподобномучениці Олімпади Козельщинської став темою публікації в травневому номері «Відомостей Полтавської єпархії». На жаль, про її життя маємо обмаль даних.

Скласти навіть стислий життєпис ігумені Олімпади II — мудрої довголітньої настоятельки Козельщинської обителі, істинної сповідниці Православ'я ХХ століття і насамкінець новомучениці, прославленої у лику святих, — досить непросто. Писемних відомостей про неї бракує, усні перекази — скарбниці народної пам'яті — загубилися в часі. Архіви Полтавщини не зберегли практично ніяких свідчень про її дореволюційну діяльність. А зібрання документів Синоду в Санкт-Петербурзі, на жаль, досі ще досконало не досліджено. Тогочасні фотографії — особисті, родинні, монастирські — до нас не дійшли. Можливо, їх взагалі не було.

Єдиною наявною давньою публікацією про матушку-настоятельку є розповідь-хроніка під назвою «Торжество Козельщанской женской обители», поміщена в часописі «Полтавские епархиальные ведомости» за 1916 рік. Вона висвітлює подію зведення черниці Олімпади у сан ігумені Козельщинського монастиря.

Період радянської доби залишив нам два цікавих інформативних документи: реєстраційну картку від 1922 року та анкету арештованої Вербецької, датовану 18 березня 1938 року. Вони не претендують на глибину і вичерпність, однак дають змогу скласти бодай короткий біографічний опис ігумені Олімпади II, оскільки містять принаймні деякі відомості.

В обох анкетах вказано, що народилася вона, Вербецька Олена Костянтинівна, у 1875 році на хуторі Вербецькому Кобеляцького повіту. Місцем її домонастирської «прописки» значиться село Горішні Млини Кобеляцького повіту. За соціальним станом черниці іменує себе козачкою, а родові коріння називає козацько-чернечим.

Вивчення архівних описів Кобеляцького повіту періоду кінця ХІХ — початку ХХ століття не виявило у жодній із волостей адміністративно-територіальної одиниці поселення, зареєстрованої під назвою «хутір Вербецьких». Що стосується села Горішні Млини, то воно справді існувало, було доволі великим, належало до Кобеляцької волості Кобеляцького повіту, знаходилось неподалік сучасного села Бутенки, ліворуч від нинішньої автомагістралі Полтава–Кременчук (у напрямку від Полтави). Зауважимо, що на той час хутори, що мали назву, але склалися лише з одного двору, відносились до найближчого великого поселення й у більшості випадків у списках населених пунктів не фіксувалися. Тож припускаємо, що хутір Вербецький був невеликим і, вірогідно, лежав на землях Горішніх Млинів.

Відносно прізвища Вербецьких пояснимо, що воно саме в такому написанні та вимові зустрічається у «Джерелах з історії Полтавського полку середини ХVІІ–ХVІІІ століть». Зокрема, у козацькому Компуті (з польської — реєстрі), датованому 1718 роком, серед списків посполитих людей «Горешних Млинов пана сотника Кобеляцького» значиться «Охрем Вербецкий, в цех резницкий». Той же документ зафіксував іще двох Вербецьких: у переліку «козаки тяглые, город Кобеляк» вказаний «Олексей Вербецкий» та в реєстрі «козаки конные, город Кобеляк» — «Грицко Вербецкого зять». Більш ранній Компут, 1649 року, вирізняє у Кобеляцькій сотні Федора Вербовця — можливо, одного з тих,

з кого, власне, і бере свій початок козацький рід Вербецьких.

Обмовимося, що Вербецьких часто плутають або ж споріднюють із Вербицькими — родиною козацької старшини Лівобережної України. Вербицькі увійшли в історію Полтавського краю ще і як розлога династія священників. Однак у Кобеляцькому повіті вони не зустрічаються. Не виключено, що обидві родові гілки могли мати давні спільні корені або ж історично переплітатися.

З вищевказаного зрозуміло, чому в протоколі допиту ігумені Олімпади II та в інших її арештантських документах вона почергово значиться то Вербецькою, то Вербицькою. До речі, у Книзі Пам'яті репресованих її прізвище написано через «и».

Щоб з'ясувати походження прізвища Вербецьких, звернемося до етимологічних тлумачень козацьких переписів. У книзі «Реєстр війська Запорізького 1640 р.» знаходимо: «Відомо, що в досліджувальний період дуже часто дрібні землевласники утворенням прізвищевих назв на -ський (-зький, -цький) намагалися «облагородити» себе. Разом з тим, в українській антропонімії, на нашу думку, такі прізвищеві назви ідентифіковували і представників соціальних низів та середніх станів і здебільшого прямо вказували на місце їхнього походження. До речі... цей тип особових назв не обмежувався виключно феодалним класом. У чисто мовному плані прізвищеві назви на -ський (-зький, -цький) заступали описові іменування типу... Хома з Підварки... тобто з них утворювались прізвищеві назви типу Хома Підварський тощо».

Отже, логічно вважати, що Вербецькі отримали своє прізвище від назви їхнього родового гнізда. Це були люди небагаті, але завзяті трудівники і добрі господарі. Підтвердженням тому — велика працелюбність і старанність матушки Олімпади, яка вміла робити в обителі практично все і до того ж усе до ладу.

Батьки настоятельки були глибоко релігійними. Її мати — Марія Феодорівна, проста селянка, без освіти, у 1917 році прийняла чернецтво з ім'ям Афанасія в Козельщинському монастирі. Чин постригу звершив архімандрит Александр Петровський (на той час — благочинний Козельщинського округу та духівник обителі). Революційне лихоліття та «мода на безвір'я» не зупинили вже немолоду жінку від обрання нелегкого монастирського шляху. Вона зробила цей крок осмислено і зважено, цілком покладаючись на Промисл Божий і вручаючи себе в руки Господні. Життєвий шлях черниці Афанасії після закриття монастиря невідомий. Можливо, ігумення Олімпада порадила літній неньці повернутися в родинне поселення поблизу Кобеляк, а може, забрала її з собою до «Обітка», а потім — і до Полтави, де у кривому єднанні терпіли вони усі поневіряння. Принагідно нагадаємо, що Козельщинська чудотворна ікона після закриття у 1932 році скитка «Обіток» переховувалась у Кобеляках. Зрозуміло, що мастита настоятелька ввіряла велику святиню в руки лише надійних людей. Не виключено, що прямий стосунок до цього мала і її рідна мати.

Батько матушки Олімпади, згідно з даними, які подала Вербецька для органів радянської влади в анкеті 1922 року, закінчив своє життя в ангельській схимі в одному із київських монастирів. На час заповнення документа його вже не

Преподобномучениця Олімпада II Козельщинська.

Ігуменя Олімпада I.

було серед живих. На жаль, ні чернече, ні схимницьке ім'я цього побожного чоловіка невідоме. Як, власне, і те, де саме він ніс свій молитовний хрест.

За давньою доброю християнською традицією, багато представників благочестивих родин на старості літ обирали для себе вузький чернечий шлях. Робили вони це за взаємною згодою задля більшого родинного духовного подвигу. Ймовірно, саме так було і в сім'ї Вербецьких. Із документальних даних випливає, що батько ігумені пішов у монастир значно раніше за свою дружину і був, вірогідно, набагато старшим за неї. Марія стає черницею у 1917 році (їй виповнилось тоді 57 літ), а 1922 року — вона вже вдова. Її чоловік відійшов на той світ схимником. Нагадаємо, що на цей найвищий чернечий ступінь поставляли шанованих монастирських насельників, які були вже в літах і до того ж мали чималий молитовний «стаж».

Зазвичай обителі, по яких розходилися подружжя, були недалеко одна від одної. Можна припустити, що батько ігумені Олімпади мав прямий стосунок до Свято-Покровського чоловічого скиту, який знаходився неподалік Козельщинської обителі. Тут доречно нагадати, за яких обставин започатковувався цей святий куточок.

У 1894 році державний селянин Д. К. Шатохін подарував значну ділянку родючої землі в Кобеляцькому повіті архімандриту Іоні (ігумену київської Свято-Троїцької обителі, вихідцю із містечка Крюків Кременчуцького повіту; прославлений у лику святих). Невдовзі, з благословення отця Іони, там побудували церкву і влаштували невеличкий «філіал» столичного монастиря. Так виник скит, який у народі називали Гноївським, оскільки він лежав на землях давнього хутора Гноївського Солонийської волості Кобеляцького повіту. Скит був доволі великий, у ньому налічувалось до 70 чоловік братії. Його насельники займалися землеробством та іншими видами сільського господарства, а коли ставали непрацездатними, їх переводили до основної обителі — тепер уже тільки для поглибленої молитви. Можливо, саме так сталося і в житті батька матушки Олімпади. Сподіваємось, що дослідницькі пошуки з часом відкриють для нас справжнє столичне місце його подвижництва.

Нам, сучасникам, слід низько вклонитися перед пам'яттю благочестивого християнського подружжя Вербецьких, яке подарувало нашій землі велику Христову трудівницю і небесну заступницю — преподобномученицю Олімпаду.

Ця майбутня свята була досить раннім малятком у своєї матері — ненька народила її в 15 років. Охрестили дівчинку в Свято-Вознесенській церкві села Горішні Млини Кобеляцького повіту і нарекли іменем Олена. Освіту отроковиця

одержала в Кобеляцькій прогімназії. Її не вважали дуже грамотною, однак від природи дівчинка була наділена світлим розумом і прекрасною пам'яттю. До того ж серед ровесників вирізнялась терплячістю і старанністю. Росла дівчинка дуже релігійною. Доказом цього слугує той факт, що у свої 18 років Олена вже прийняла чернечий постриг у Козельщинському монастирі — з іменем Олімпади. Звершив його тодішній правлячий владики Іларіон (Юшенов, 1887–1904). У той час обитель очолювала ігумення Олімпада I (до речі, в миру теж Олена). Шляхетна, інтелігентна та високоосвічена настоятелька (з багатого купецького роду Дмитрієвих) була взірцем для молоді черниці і її гарною навчателькою. Згодом ці обидві Божі трудівниці стали дуже близькими у своїх сестринських стосунках і досить злагоджено звершували Господні справи. Олімпада-старша забудовувала й облаштовувала монастир, а Олімпада-молодша була її правою рукою — вела складне діловодство та бухгалтерію обителі. Мине час, і другу призначать безпосередньою наступницею першої. Мирські та чернечі імена обох настоятельок обителі однакові, проте монастирські долі — зовсім різні. Ігуменство Олімпади I припадає на час щасливого злету й успішного розквіту Козельщинського монастиря, а Олімпади II — на період його болісного падіння.

2 березня 1916 року поважний церковний муж — владики Феофан (Бистров) — возвів черницю Вербецьку в сан ігумені. Нагадаємо, що з 1913 по 1919 рік цей святий очолював Полтавську кафедру, а до того служив у Санкт-Петербурзі й був духівником останньої царської сім'ї Романових, нині причисленої до сонму святих. Жезл настоятельства єпископ вручив матушці безпосередньо у Різдво-Богородицькому соборі Козельщинської обителі (цей храм мав приділ, освячений на честь святої мучениці Олімпади — небесної покровительки обох монастирських керівниць). Відбулась ця подія Великим постом. Започатковане в такий час настоятельство Олімпади II згодом відбило на собі великопісний подвиг Спасителя. Лише трішки більше року матушка втішалась мирним життям обителі. А з початку «нової суспільної доби» її материнське серце не знало спокою: воно розривалось від болю за рідну обитель, невимовно страждало за вручених їй Богом сестер, не могло змиритися з розгулом неправди та безчинства. Але вона мужньо пронесла хрест, вручений їй від Господа, і поклала своє життя на Його вітвар: як ми уже розповіли, матушці довелося пройти через жорстокі поневіряння, вона зносила наругу новоявлених безбожників, зазнала людських тортур і закінчила своє життя мученицькою Голгофою.

Тетяна Черкасець.

При єпархіальному відділі благодійності та соціального служіння працює центр «Благо»

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, з 15 жовтня 2012 року при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії Української Православної Церкви діє центр «Благо».

Основні напрямки діяльності:
збір пожертвувачів — одягу, взуття, медикаментів, засобів гігієни тощо;
розподіл гуманітарної допомоги між категоріями громадян, яким потрібна допомога;
надання духовної підтримки;
інша допомога.

Пункти збору та розподілу гуманітарної допомоги організовані в храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23) й у Петропавлівському храмі (м. Полтава, мікрорайон Дублянщина, вул. Низова, 38).

Скриньки з анкетами «Потрібна допомога» та «Хочу допомогти» розміщені за адресами: храм святого апостола Андрія Первозваного (вул. Сінна, 3а); храм святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23).

Увага! Центр «Благо» має потребу у волонтерах і благодійниках.

Контактні телефони:
(050) 259-40-83 (отець Андрій);
(099) 942-19-98 (Аліна);
(095) 156-62-98(Ольга).

Богослужіння

У храмі Всіх святих землі Полтавської

щосуботи звершується всеношна, яка починається о 17.00, щонеділі — Божественна Літургія о 8.00.

Крім того, відбуваються заняття, організовані при Серафимівському храмі: щосуботи о 13.00 — заняття дитячого хору, о 15.30 — школа для дорослих, щонеділі о 16.00 — недільна дитяча школа, по закінченні вечірнього богослужіння у Серафимівському храмі — заняття для дорослих зі Старого Завіту.
Храм знаходиться у цокольному приміщенні управління Полтавської єпархії за адресою: Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-б.

У тимчасовому храмі, що на місці будівництва Андріївської церкви

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у тимчасовому храмі на місці будівництва Свято-Андріївської церкви в Полтаві (вул. Сінна, 3-а) щоденно звершуються богослужіння добового кола: вечірне богослужіння — о 18.00, Літургія — о 8.00. Запрошуємо всіх бажаючих помолитися на місці будівництва нового православного храму.

Запрошуємо на недільні та святкові богослужіння у храм Архистратига Михаїла у с. Щербанях

Всеношна — о 18.00.

Літургія — о 9.00.

Дістатися до храму можна маршрутним автобусом від зуп. «Центральний ринок» у Полтаві.

Зверніть увагу!

Православний магазин

Для вас широкий асортимент духовної літератури різних напрямків (Святе Письмо та тлумачення, життя та твори святих і подвижників благочестя, духовні поради, питання православної медицини, література для духовенства тощо). Ікони, утвар.

Чекаємо у Полтаві за адресами: вул. Шевченка, 54, (2-й поверх) з 8.00 до 16.00, крім понеділка.

Торговельний центр «Київ» вул. Зіньківська, 6, (3-й поверх, праве крило) з 9.00 до 21.00 без перерви та вихідних.

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Проводяться духовно-просвітницькі лекції-бесіди з тем:

- ❖ Старий Завіт,
- ❖ Новий Завіт,
- ❖ Діяння та послання святих апостолів.

Лекції-бесіди проводять священнослужителі та миряни, які мають відповідну освіту.

Заняття відбуваються:

- щочетверга (для всіх бажаючих),
- щонеділі (молодіжне спрямування)

о 19.00 в цокольному приміщенні церковноприходського будинку при Свято-Макаріївському соборі за адресою: м. Полтава, вул. Лялі Убийвовк, 2.

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П - 1	Державний комітет зв'язку та інформації України												
	АБОНЕМЕНТ												
	на газету												
											01125		
Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів							1			
на 2014 рік по місяцях													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Куди													
поштовий індекс													
адреса													
Кому													
ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ													
на газету													
01125													
Відомості Полтавської єпархії										Кількість комплектів		1	
Вартість		передплати											
		переадресування											
на 2014 рік по місяцях													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
поштовий індекс							місто, село						
							область						
код вулиці							район						
буд.		корп.		кв.		вулиця							

*Продолжение. Начало в № 2(2012)–
7, 9, 11, 12(2013), 1–6.*

*Назначен благочинным.
Филиппович. 1898–1902 гг.*

Чтобы покончить со своими знакомствами, образовавшимися у меня благодаря должности благочинного, расскажу еще об одном знакомстве, хотя оно и не может быть отнесено к числу приятных. Самым удаленным селом моего благочиния было село Чутовка, отстоящее от Филипповичей в верстах 35–40 на границе Хорольского уезда. В этом селе находилось большое имение некоего генерала Мусмана, или правильнее сказать — его жены, урожденной княжны Трубецкой. В этом же селе был ее большой конский завод, так как она была спортсменка. С генералом Мусманом я познакомился на храме у приходского священника 9 сентября — в день святых и праведных Иоакима и Анны. Церковь в селе Чутовка была небольшая, деревянная и старая, одна из самых бедных в благочинии. Сам генерал Мусман был уже немолодой, очень видный мужчина, но очень ограниченный, хотя в высшей степени надутый, тщеславный и с большим о себе самомнением, одним словом, из числа тех, которых называли «бурбонами». Служил он, как говорили, в жандармерии, как-то женился на молодой, знатной вдове, получил при выходе в отставку генеральский чин и зажил большим барином в ее имении с прекрасным двухэтажным домом и садом, раскинувшимся по склону горы. Не помню, в год ли моего знакомства или позже, перед 17 числом сентября месяца приезжает как-то ко мне священник села Чутовки отец Н. Базилевский и заявляет, что он явился ко мне по поручению г-жи Мусман, которая просит меня, как благочинного, приехать 14 сентября, в день ее ангела (звали ее Надежда, отчество забыл), в Чутовку отслужить соборную литургию и молебен, а затем совершить освящение дома по случаю капитального ремонта, что служение предполагается парадное, так что ему поручено пригласить еще троих священников, кроме меня, и диакона; и еще он думает пригласить своего тестя-старика — священника моего благочиния, шурина и священника соседнего села. Нужно сказать, что в Чутовке был очень хороший хор, организованный трудами отца Н. Базилевского, знатока пения и хорошего певца. Выслушав его заявление, я сказал: «Меня, отец Николай, удивляет поведение вашей генеральши. Если она считала для себя унижением приехать пригласить меня лично, то хотя бы передала через Вас какое-нибудь письмо, а так как же мне ехать?» «Неужели вы думаете, — возразил мне на это отец Николай, — что я бы мог приглашать Вас по своей инициативе, не имея на то поручения? Конечно, со стороны г-жи Мусман это большая оплошность, что теперь я и сам сознаю, но не беспокойтесь — приглашение Вам будет прислано по почте». С тем мы расстались. Я обещал, если получу приглашение. Но никакого приглашения я не получил, тем не менее все-таки поехал, за что поделом и был наказан.

Не буду говорить о том, что служение было совершено торжественно собором пяти священников с диаконом, при пении хора и в присутствии довольно многочисленной публики, приехавшей на именины из Лубен, и

Записки священномученика Гавриила Коваленко

окрестных помещиков, в числе которых был член государственного Совета п. Милорадович с женой, из Хорольского уезда. После литургии и молебна мы поехали освящать дом. Дом действительно был прекрасный и обставлен так, как мне еще никогда не приходилось видеть. Первое, что меня неприятно поразило, — это то, что все необходимое для освящения дома было приготовлено не в какой-нибудь парадной комнате, а в вестибюле, где должно было совершаться и богослужение. Когда я по этому поводу выразил свое недоумение, мне ответили, что это сделано вынужденно, по той причине, чтобы певчие, которые должны были петь, не запачкали грязью новых паркетных полов, так как утром в тот день прошел дождь. Хотя, конечно, это не оправдание, но делать было нечего — пришлось подчиниться. По окончании служения я хотел было сейчас же уехать, но генерал и его жена очень любезно начали упрасивать меня и остальное духовенство остаться обедать, и мы остались. В саду в это время играл оркестр полковой музыки, нарочито выписанный из Кременчука. Что же с нами сделали? Нам, т. е. всему духовенству, приготовили стол в отдельной угловой комнате, выход из которой был только один — в столовую, где сели обедать все прочие гости, и что обиднее всего — за наш же стол посадили и бедную приглашенную жену священника. Тогда по моей инициативе мы решили выразить свой протест против такого оскорбительного к нам отношения, или, как теперь принято говорить, бойкотировать этот обед, т. е. решительно ничего не есть, а тем паче не пить, чтобы не дать повода сказать, что духовенство перепилось и устроило скандал в благородном семействе. Так мы и поступили, и действительно: какие изысканные блюда нам ни подавались, быть может, между ними были и такие, которых никто из нас в жизни никогда не ел, — все они принимались от нас нетронутыми, как ни упрасивали нас прислуживавшие за нами лакеи отведать. Самое лучшее нам оставалось, конечно, встать из-за стола и уйти, но сделать этого было нельзя, потому что выход из нашей комнаты был только в столовую, где сидели остальные гости. В столовой в это время раздавались тосты, речи — даже на французском языке, — одним словом, царил веселье, а мы сидели как в воду опущенные и оплеванные. Вероятно, об нашей демонстрации лакеи шепнули хозяевам, потому что почти к концу обеда к нам в комнату вошла, наконец, хозяйка, после нее — сам генерал, потом жена Милорадовича, наконец, он сам; все они спрашивали, почему мы не едим, очень упрасивали нас кушать и выпить, но мы наотрез отказались и так встали из-за стола, ни к чему не дотронувшись. После обеда я велел немедленно же подавать себе лошадей. Прощаясь со мною в вестибюле, Мусман дал мне пакет с какой-то благодарностью, но я этот пакет тут же на его глазах, даже не посмотрев на него, отдал стоявшим певчим, поблагодарив их за хорошее пение. Это, кажется, его

окончательно взорвало, потому что он тут же, не стесняясь присутствия людей, начал кричать и грозить, что он покажет мне, какой я благочинный, что он сейчас же поедет в Полтаву и будет жаловаться на меня архиерею. За что? — спросить его. Тогда я сел на свой экипаж, и, прощаясь с ним в последний раз, в ответ на его угрозы сказал: «Есть половица, генерал: Бог не выдаст — свинья не съест», и с этими словами как можно скорее уехал со двора, боясь, чтобы он меня еще не задержал и, пожалуй, не оскорбил. За мною тотчас же уехали и остальные батюшки. Все мы заехали к отцу Николаю и там уже закусили чем Бог послал. Вспоминая об этом, я до сих пор не знаю, правильно ли я поступил тогда или нет? С тех пор я тщательно избегал всякой встречи с Мусманом, бывая в Чутовке, и думал, что мне никогда уже больше не придется с ним встречаться. Однако же мне пришлось еще раз с ним встретиться и даже быть снова у него в доме, и вот при каких обстоятельствах.

Это было тогда, когда я был уже в Яблонец, а епархиальным архиереем после смерти Преосвященного Илариона был Преосвященный Иоанн II Смирнов. У Мусманов был в Золотоношском уезде богатый родственник, некий Иванов, который завещал после своей смерти в пользу Золотоношского женского монастыря огромное имение, что-то десятин 300 земли, под названием «Ивановщина». В этом имении игуменья монастыря Нонна решила устроить храм, на освящение или на закладку которого пригласила Преосвященного Иоанна. На это же торжество приглашен был и Мусман с женой как родственники покойного благотворителя. И вот во время трапезы Мусман перед архиереем распустил свой язык и наговорил ему кучу всяких небылиц про свою Чутовку, что в Чутовке будто бы сильно развита штунда (что такое «штунда», Мусман, наверное, не знал, а только, быть может, что-нибудь слышал), что ввиду этого его (Владыки) приезд и служение в Чутовке были бы весьма необходимы, что в полной уверенности в том, что Владыка ему не откажет, он уже оповестил соседних священников о дне его приезда (ничего подобного не было) и послал за отцом Н. Базилевским, который в то время перешел уже на другой приход, чтобы тот приехал в Чутовку для управления хором. Ничего не подозревая, Владыка дал ему слово приехать служить в Чутовке на следующий день. Это было 21 июля.

Я же, сидя в Яблонец почти за 40 верст, ничего об этом не знал. Только приходит ко мне накануне местный становой пристав и спрашивает меня: имею ли я сведения о том, что Владыка по приглашению Мусмана завтра совершает богослужение в Чутовке? Я ответил, что я ни от кого никакого извещения не получал. «А я, — добавил он, — получил сегодня по телефону распоряжение от исправника выехать сегодня же в Чутовку и быть там завтра по случаю приезда и служения Владыки, и сейчас еду». По моей просьбе позвонил он со своей квартиры об

этом к Мусману, и Мусман подтвердил, что все это правда. Хотя я ни от кого об этом никакого извещения не получал и имел бы, конечно, полное право оставаться дома, но я решил поехать также, особенно ввиду того, что священник там после отца Н. Базилевского был новый, крайне бедный, из диаконов, и мог совершенно растеряться. По дороге я заехал в несколько ближайших сел и пригласил тамошних священников и одного диакона приехать в Чутовку для участия в архиерейском служении. Приехав к Чутовскому священнику, я, к своему удивлению, не заметил никакой суесть, которую надеялся встретить ввиду такого необыкновенного случая. На мой вопрос священнику, знал ли он о предполагаемом в его храме служении, и если знал, то почему меня не известил, последний ответил, что узнал об этом от Мусмана всего только несколько часов тому назад и потому известить не мог, да если бы узнал и гораздо раньше, то известить меня было бы затруднительно, так как послать ко мне за 40 верст нарочного теперь решительно невозможно ввиду рабочего времени. Когда же я его спросил, что же он сделал для предстоящего служения в церкви и есть ли у него, по крайней мере, хоть просфоры для завтрашнего служения, он ответил, что решительно ничего не делал и даже просфор у него нет. Полная беспечность! Тогда мы пошли с ним в церковь и занялись ее уборкой, а за просфорами послали специально человека в ближайшие приходы, где с большим трудом отыскивали пять уже довольно зачерствевших просфор. К вечеру подъехали и остальные приглашенные мною священники и диакон. Отец Николай Базилевский, нарочно извещенный Мусманом, приехал еще раньше меня и уже в школе репетировал хор. Около церкви собралось около сотни прихожан, узнавших уже о приезде архиерея. Мы принялись ждать. Но проходит 5, 6, 7, 8 и 9 часов вечера, архиерея все нет. Народ, бывший около церкви, уже разошелся по домам. Послали в экономию к Мусману узнать, в чем дело; там нам ответили, что сами ничего не знают, что Мусман возвратился с монастырского торжества еще утром, а барыни Мусман до сих пор нет.

Тогда мы, священники, посоветовавшись, решили запереть церковь, оставив на колокольне сторожа, которому приказано было наблюдать за огнями приближающихся экипажей, потому что ночь наступила настолько темная, что ехать можно было только с фонарями или факелами, и если экипажи проминут усадьбу Мусмана, которая расположена была по дороге, то ясно значит, что архиерей направляется в церковь — и тогда начать звон; если же экипажи поедут к Мусману, тогда я отправлюсь туда же за распоряжениями относительно завтрашнего дня.

Наконец, в десятом часу ночи, сторож сообщил, что показались экипажи, усадьбу Мусмана проехали и направляются в церковь. Начался звон, и мы все со своей стороны отправились в церковь. Действительно, через несколько минут к церкви подъехал первый экипаж, в котором находился Преосвященный Иоанн, его личный секретарь Ал. Гр. Житецкий (впоследствии Алексей, епископ Калужский) и сам Мусман. Лица приехавших и одежда настолько были покрыты пылью, что с трудом можно было их узнать. Преосвященный Иоанн, когда я вышел за ограду его встретить, распорядился немедленно начать служение повседневной вечерни и утрени и как можно скорее. В храм пришло-таки десятка два крестьян, разбуженных колокольным звоном. Во время служения приехали в другом экипаже ключарь собора, священник отец В. Щитинский, мой товарищ по семинарии, протодиакон Постников и два иподиакона; затем, оказалось, приехала игуменья Красногорского монастыря с целым штатом монахинь-певчих. В дороге, как передавал мне отец Владимир, они долго блуждали, и если бы не колокольный звон, то они, вероятно, ездили бы по полям до самого рассвета.

Продолжение следует.

До уваги

Православні табори запрошують дітей на літній відпочинок

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Влітку в Полтавській єпархії Української Православної Церкви працюють православні дитячі табори відпочинку: «Орлятко» в м. Карлівці та «Псьол» в с. Яреськах Шишацького району.

«Орлятко» (м. Карлівка)

Тел. табору (05346) 2-38-38;
директор табору отець Віталій (050) 655-25-65

«Псьол» (с. Яреськи)

Тел.: отець Богдан (050) 857-23-08, (099) 203-13-45;
директор табору Ірина Петрівна Ковальчук
(044) 280-48-59, (098) 467-10-42

I зміна: 30 червня – 14 липня

II зміна: 17–31 липня

III зміна: 3–17 серпня

Запрошуються діти віком **від 7 до 16 років** із православних сімей.

Харчування — чотири рази в день: свіжі овочі й фрукти, молочні, м'ясні й рибні страви у відповідності зі встановленими постами. Кваліфікований персонал, вихователі — професійні педагоги, вожаті — студенти Місіонерської Духовної семінарії (м. Комсомольськ). У таборі постійно перебуває священник.

Організація життя православного табору — у відповідності з церковним укладом: спільні молитви — ранкова й вечірня, до трапези й після трапези; дотримання постів; читання житій святих під час трапези.

Водночас невід'ємною частиною відпочинку в таборі є активні ігри на свіжому повітрі та купання в річці. Протягом зміни проводяться спортивні змагання, творчі конкурси та концерти, вікторини, духовні бесіди, інтерактивні ігри для розвитку соціально-психологічних навичок, заняття в різноманітних гуртках, перегляд та обговорення цікавих фільмів духовної тематики. Працюватимуть бібліотека, фототека. Діти зможуть вивчати основи Православної віри, історію Церкви та національної культури, побувати на богослужінні, приступити до Таїнств Сповіді та Причастя (за бажанням).

Для придбання путівки батькам необхідно подати до Полтавського єпархіального управління: заяву (стандартний бланк) із рекомендацією пафріального священника;
копію свідоцтва про народження дитини;
медичну картку встановленого зразка.

З приводу придбання путівок звертайтеся за адресою: **36040, м. Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-6; тел. (0532) 59-57-61 (Ірина Дмитрівна).**

Електронна адреса: **pravpoltava@ukr.net**

Інтернет-сторінка Полтавської єпархії:
pravoslavie.poltava.ua

Полтавская Миссионерская Духовная семинария приглашает на учебу

Правила приема

Абитуриенты сдают вступительные экзамены.

Поступающий должен ЗНАТЬ:

основные Ветхо- и Новозаветные события;
следующие молитвы (твердо и осмысленно):
начальные: Трисвятое по «Отче наш»;
утренние: «От сна встав...», «Боже, очисти мя грешного...», «Святый Ангеле...»;
вечерние: «Боже вечный...», «Вседержителю...», «Благого Царя...», «Ангеле Христов...»;
Божией Матери: «Богородице Дево», «Достойно есть», «Взбранной Воеводе...»;
Символ веры, молитву святого Ефрема Сирина, молитву перед Святым Причастием, Заповеди Моисеевы (декалог), Заповеди Блаженств, тропари двенадцятих праздников, 50-й и 90-й псалмы; тропарь своего святого и его житие.

Ответы на экзаменационные вопросы для абитуриентов (источник: <http://missia.org.ua/>, раздел «Абитуриенту»).

Поступающий должен УМЕТЬ:

четко и грамотно читать по-церковнославянски;
спеть фрагмент богослужебного песнопения или куплет народной песни.

Абитуриенты иконописного отделения сдают, кроме общих экзаменов, также экзамен по основам рисунка и иконописания. На экзамене поступающий должен скопировать в цвете образец или фрагмент иконы (материал: акварель, гуашь или темпера (по выбору); бумага размером 20х30 см). Требования к работе: правильное расположение изображения на листе, передача характера изображения, соблюдение цветовых и светотонных соотношений. Время выполнения: до 6 часов.

Прием документов

с 1 июня по 24 августа.

Вступительные экзамены

Стационар:

1) ИКОНОПИСНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) по основам рисунка и иконописания — 24 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

2) БОГОСЛОВСКО-МИССИОНЕРСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

3) ОТДЕЛЕНИЕ РЕГЕНТОВ-ПСАЛОМЩИКОВ

а) прослушивание — 25 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

Заочный сектор:

собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами богословско-миссионерского отделения и

отделения регентов-псаломщиков — 26 августа.

Для допуска к вступительным экзаменам абитуриент должен предоставить в канцелярию семинарии следующие документы:

прошение на имя Ректора;
анкету;
автобиографию (пп. 1–3 заполняются при подаче документов);
ксерокопию паспорта (стр. 1, 2, 11; находящимся в браке также стр. 9 и 10) и свидетельства о рождении;
две фотографии 3х4 см;
справку о Крещении;
справку о семейном положении;
аттестат о среднем образовании (оригинал и копию);
справку о состоянии здоровья (форма 086-у, с обязательной записью психиатра) и карту прививок;
рекомендацию приходского священника, утвержденную епархиальным архиереем;
грамоту о рукоположении в священник сан — для абитуриентов в священном сане;
военный билет или приписное удостоверение (оригинал и копию);

Поступающие в иконописный класс должны предоставить приемной комиссии образцы собственных работ (не менее трех), желательно иконописного направления.

Начало учебного года — 1 сентября.

Наши координаты:

Почтовый адрес: ПМДС, ул. Конституции, 12, г. Комсомольск Полтавской области, 39803, Украина.

Телефон +38(05348)482-68;

телефон/факс +38(05348)253-02.

Электронная почта:

orth-mission.ua@mail.ru

Этот e-mail защищен от спам-ботов. Для его просмотра в вашем браузере должна быть включена поддержка Java-script.

Страница в Интернете:

<http://missia.org.ua/>

Банковские реквизиты:

Р/с 26008008721601 в ПАТ «Банк «Банк Финансы и кредит»,
ЗКПО 251 57702, МФО 300131

Как проехать

к Полтавской Миссионерской Духовной семинарии

Прямые авторейсы в Комсомольск совершаются из городов: Киева, Харькова, Днепропетровска, Полтавы. Получить подробную информацию и забронировать место Вы сможете по телефонам: 8(067)995-56-88, 8(067)771-61-12 (данная информация не является рекламой).

Если Вы проживаете вдалеке от большого населенного пункта, из которого есть прямые маршруты в город Комсомольск Полтавской области, то Вам необходимо в первую очередь найти наиболее удобный маршрут в город Кременчуг, находящийся в 20 километрах от города Комсомольска.

Остановка автобусов, идущих в Комсомольск, находится возле Кременчугского железнодорожного вокзала.

Необходимая автобусная остановка в Комсомольске — «ул. Добровольского».

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» —
додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

Виходить у газеті
«Полтавський вісник»:

передплатний індекс —

61582

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359–232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-6, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 55-22-28.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: протоієрей Миколай Довганич, диякон Георгій Лінд.

Листування з читачами ведеться

тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 6000 прим. Замовлення №1453307.

Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст».
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.